

СОУ с преподаване на немски език
“Фридрих Шилер”- гр. Русе

ГОДИШЕН АЛМАНАХ

лично творчество
брой 2

*Сборникът се издава
с финансовата подкрепа на
Иваничка и Атанас Петрови*

Съставители:

Гинка Кръстева

Огнян Джоричев

Редакционна колегия: преподавателите по български език и литература и
изобразително изкуство в СОУПНЕ “Фридрих Шилер” гр. Русе

Румяна Ковачева

Венета Станкулова

Искра Иванова

Цветелина Цветанова

Стоянка Тодорова

Донка Варамезова

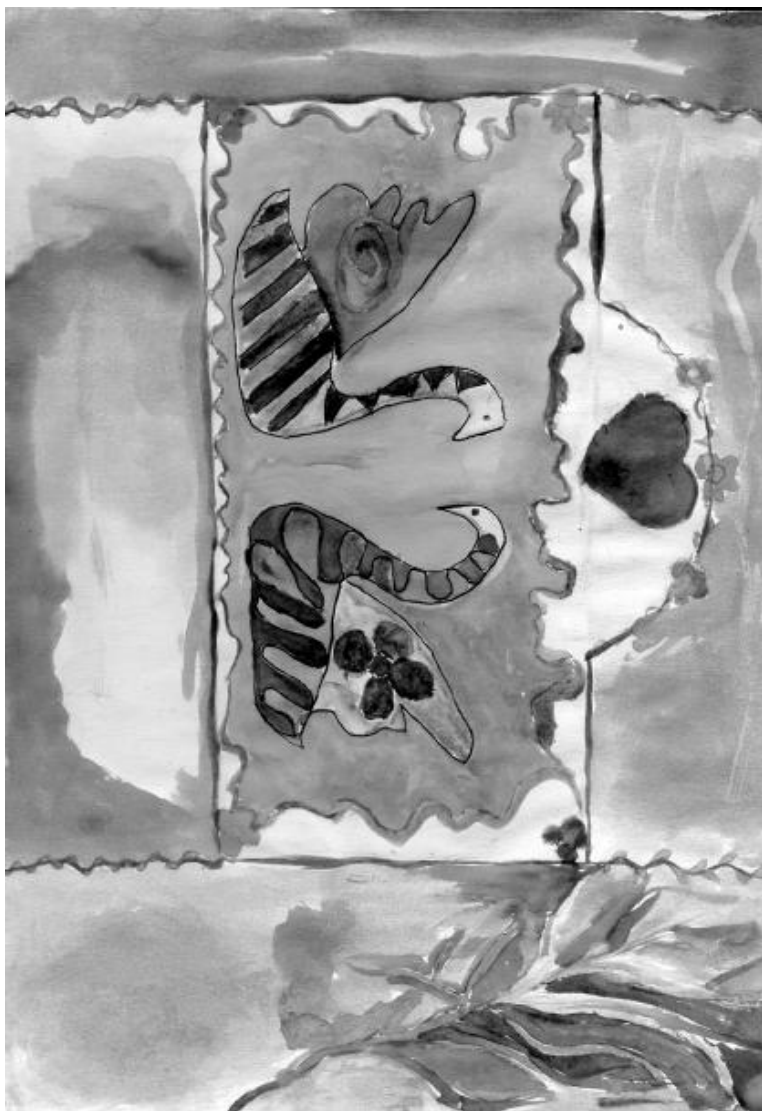
Кръстина Иванова

Боряна Богоева

Издава:

СОУ с преподаване на немски език “Фридрих Шилер”- гр. Русе

Подготовка за печат и печат: "ЛЕНИ - АН"

Нелин Юсеин, V а клас

СТИХОТВОРЕНИЯ

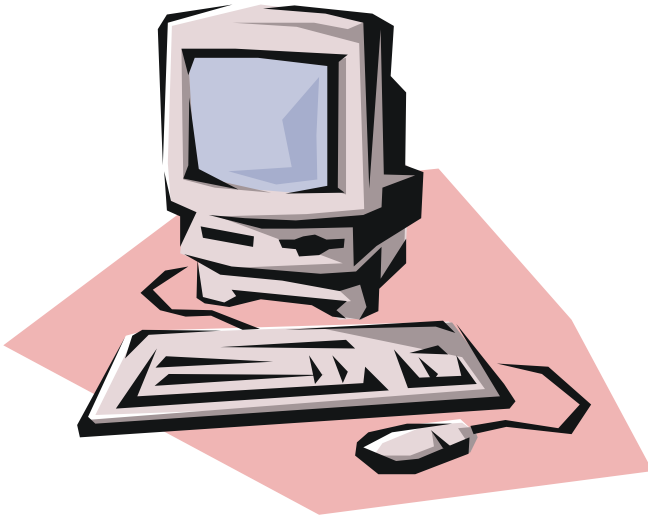
Елеонора Пламенова, VIII в клас

ПАЛАВАТА КОТКА

Имам котка Мима
пъстра, несравнима.
Скъса ни пердето,
дращи ни черджето.
Вчера кара лодка,
днес е пешеходка.
Скача на червено,
спира на зелено.
В нея няма нищо подредено!
Чорлава и неумита
от прозореца излита.
Сто беди ми докара,
но пак давам и попара.
Много си я обичам,
с нея играя и тичам.
Имам котка Мима –
тя е несравнима!

КОМПЮТЪРНИ НЕВОЛИ

Прибирам се вкъщи
компютърът се мръщи.
Вирусче си има –
болест нелечима.
Братчето ми малко
ме гледа жалко, жалко.
“С какво ще си играя?”
пита ме, а аз не зная!

НЕРАЗБИРАЕМИЯТ ЕЗИК

Език свещен на моите деди,
език на мъки, стонове вековни,
език на тая, дето ни роди,
с чуждици и заемки чуждословни.

Защо ни трябват пък на нас тудей
строители на нашия език,
щом Слънцето ънстопабъл си грей
над екзибишъни с модерен лик?

Тъй казват, че било етично и модерно,
да се ползват думи, да речем, като рефлексор,
и че думите на чуждо племе, другояче,
за нашия език ще бъдат прост коректор!

Ех, “нямаме” си ний език прекрасен,
изпълнен с багри, великолепен и красив,
по-сладък и от медна пита, ясен,
живителен и благозвучен, и звънлив.

Нямаме ний днеска нужда от строители,
за да ни създават те език славянски.
Трябват ни на нас сега спасители
да ни отърват от още думи английски!

НЕОЧАКВАНА ПРОМЯНА

Прелиствам старата тетрадка
и спомени нахлуват в мен.
Аз питам се каква е таз загадка,
защо светът е толкоз променен?!

Разбирам, че годините са минали тъй бързо,
не съм аз вече онова дете –
пораснала съм, малко ми е тъжно
и скривам в шепи своето лице.

Забравила съм волните години,
мечтите, детските игри дори,
животът като смазана машина,
без да се спира, ги краде и си върви.

Тогава всичко ми се струваше тъй лесно,
тъгата даже я приемах със смях
и всичко беше толкоз интересно,
от никой и от нищо нямах страх.

Но днес съм вече седемнадесетгодишна
и трудности ме чакат занапред,
не съм хлапачката предишна –
да се доказвам иде ред.

СРЕЩУ ЧУЖДОПОКЛОННИЧЕСТВОТО

В началото с авантюризъм
и известна доза песимизъм,
дали да дисоцираме
този прилив на европеизиране,
приминаващо в тоталната асимилация
на една вековна нация.
Затова в тази кратка анотация
ще се опитам да ви резюмирам,
но без да прогнозирам
на езика наш бъдещата реформация
и възможна ли е неговата реставрация?
Защо чуждото сами фаворизираме
и културата си експонираме,
а после, в изблик на национализъм,
се връщаме към думи,
довчера заклеимени като архаизъм.
И така под таз фалшива цензура,
прикриваме с ръка трансфера
на Европа – в нас, вместо ние – в нея.

BUILDERS

Строиме непрекъснато. Изграждаме
палати върху живата трева,
хотели по морето и курортите,
заграбим плаж и изсечем гора.

Строим езика си и обновяваме
думи, изрази и словоред.
Модеро е да казваме: “5 s t a r s”,
а не звездите да са просто пет.

Не разговаряме, а само чатим,
не съобщение изпращаме, а SMS.
Какво значение къде живея,
нали си имам e-mail адрес.

На български с латински букви пишем.
Натискаме четворка вместо “ч”.
Дали обаче получаваме шестици,
когато шест натиснем вместо “ш”.?!

Не могат “умните машини”
свещените ни букви да четат.
Далече сме от своите роднини.
Все по-глобален става днес светът.

Къде сме тръгнали? Къде ще стигнем?
И няма ли да плачем някой ден,
че недовършен все оставяме
ний българския наш “език свещен”?

Искам да съм блясъка в очите ти.
Искам да съм вятъра в косите ти.

Искам да съм дъжд, да те галя по лицето,
да съм пясъка на плажа, да те докосвам
по ръцете.

Да бях и усмивката на твоите устни
и щастието в тебе никога да не напусна.

Искам да съм твоита пътеводна светлина,
да съм тревата в твоите крака.

Искам с т еб да бъде само,
защото друга като тебе няма.

Искам само твой да бъде вечно,
а тези думи моето съзнание изрече,

защото те обичам безнадеждно...
/и така ще те обичам вечно./

Искрици ярки в твоите очи
радостта във мене съживяват.
Едничък поглед, дори и да мълчим,
няма никога да го забравя,
а спомена за теб в себе си ще пазя.

Отлитат бързо дългите години,
без да се усети и тази отмина,
и з нам аз съвсем не отскоро,
че това красиво цвете не ще е вечно в двора,
а ще тръгне по пътя си далечен и
може би няма да го видя вече.

Това е за мене любовта,
естествената сила, движеща света.

СЪНИЩА

Късна вечер е сега.
Виждам бледата луна.
Лампата угасям вече
и сънят не е далече.

Щом започна да сънувам,
хем заспивам, хем пътувам,
През села, през градове,
в нереални светове.

Хора срещам интересни-
танци, разговори, песни,
а с приятели добри
срещам първите лъчи.

Щом се съмне, аз унивам.
Избледнява моят сън.
Ставам, бързам и откривам,
че студено е навън.

Всичко във едно се слива-
ден и нощ, мечта и факт:
нощем слънце ме облива,
денем – непрогледен мрак.

НАДЕЖДА

Сред тълпите вървя,
сред тълпите се лутам
и без път съм сега
на студа в скута.
През витрините гледам
как блестят светлини,
а снегът, заскрежил ги,
непрестанно вали.
Накъде ли отивам
аз самата не знам,
но във мене живее
онзи вчерашен плам,
че животът макар да е
мрачен, суров,
в него има надежда
за много любов.

КЪМ МОЕТО “АЗ”

Все питам се дали за обич съм родена,
или да търся в самотата красота.
Дали за нежността покорно аз ръце да свия,
или главата си да свеждам пред смъртта.

Не търся самотата непрестанно,
но тя ме гони, дави ме, души.
Приятелство не зная аз какво е,
какви са те добрите, сродните души.

Кой казва, че от обич не боли,
че чужди са за нея всичките тегоби,
че любовта с неволята не може да се срещне
под стряхата на нежните души?!

Кой казва, че приятелство безлико няма,
че чужда е тревогата за теб,
че всичко, дадено на заем,
се връща с нежност и обет.

ВГЛЕЖДАМ СЕ

Вглеждам се в мрака,
непрогледен и черен...
Изведнъж в далечината,
зад прозорец един,
светна лампа!!!
Видях човек,
станал за закуска среднощна.
Олекна ми!
Вече знаех, че не съм сам.
Защото там, в далечината,
зад прозореца един,
светеше лампа!

ЗА ДЕЦАТА НА ВЕЛИКИЯ БЪЛГАРСКИ НАРОД

От облак буреносен извалян,
дъждът попива в черната земя свещена,
но да живееш във България е блян –
мечта на българина неприкосновена...
Да раснеш сред неземна красота,
с дух борбен и душа свободна,
да си смел и да се бориш със смъртта
в една страна за хиляди победи жадна.
България – домът на българи безстрашни –
велики хора със изстрадали души,
един народ със дрехи скъсани и прашни,
оцелял във времето след кървави борби.
Велики хора, тръгнали по пътя,
за да търсят правда, уважение и мир,
но срещнали презрение, били заплюти,
защото са деца на роден дом – кът райски,
свят и мил.

Да раснеш сред усмивки и закрила,
да чувстваш във вените си българската кръв,
да наследиш от прадедите българската сила,
да си обвързан със България чрез
пъпната си връв.

А корените ти следи в земята плодородна
да оставят,
защото те са твоите криле,
защото само те към Райските врати ще водят,
защото ти си българско дете...
Расти щастливо и благословено,

отечество на истински герои и мечти,
бъди във вярата си истински единно,
за да оцелеят българските ни души.
По път трънлив и кален е поел народът,
но на великия великите дела
овеки ще личат под небосвода –
кръвта не се превръща във вода!

V. 2004 г.

ДУМИ

Нима не разбираш, очите безцветни
не гледат със своята пъстрота,
без думи говорят думи заветни,
безмълвно крещят на света.
Нима не усещаш – ръцете не гаят,
с четка рисуват стена,
чертите на образа истински знаят,
споделят в куп тишина.
Нима не разчиташ. И то не танцува!
Напротив, то пише писмо –
танцуващо тяло думи тълкува,
изписва във въздух с ждрело.
Нима не дочуваш как те ти говорят,
в симфония пълна една,
очите, ръцете, телата на хората –
на техните чувства – слова.
Нима не разбираш...сега ще говоря,
на думите длъжен си ти,
със жестове думите, знай, че не спорят,
напротив помагат в беди...

05.I 2006 г.

БОЯ

Сякаш някой рисува с боя по лицето ти.
Започва плахо...от центъра.
Черно петно се разраства по кожата ти.
Разяжда я силно, с неприкрита жажда за мъст.
Някаква странна боя,
изплетена сякаш във чувства,
покорява всяка гънка на кожата ти,
всяка позната тръпчинка,
всяка изследвана бенка,
всеки лъч красота.
Петното нараства и поглъща в черната
си дупка очите,
веждите, бузите, блясъка...
Стичат се струйки боя по лицето.
Търсят нови земи,
ала всичко е черно.
Всичко е дупка.
Всичко!
Лицето, очите, блясъка им...
Мислиш, че е смешно...аз...не...
Маската покрита с нова маска.
Лъжливият образ, замазан със черно.
Дупка потънала в пропаст.

23.05.2005

ВЗЕМИ СИ НЕЩО,

което ще ти напомня кой си и кой е с теб.
Открий хапчето, което няма да те е страх
да изпиеш...Опитай да обичаш.

04.10.2005

Когато тънките ти дълги пръсти,
убежище в моята шия преоткрийт,
смъртта просмуква се в лицето ми
и всяка мимика покой намира.

2005 г.

Дума без ехо. Вик без глас.
Птица без крила.
Свят без лъжи.
Смелост в супена лъжица.
Събирах...

I. 2006 г.

Одеалото се овива около шията ѝ
и пристегнато от хиляди присъди
изпива чужди глътки въздух.
Не се завръщаше... не си и отиваше,
без да каже довиждане,
без да си плати за “престоя”.
А тя беше там.
С оскъдно облекло под одеялото.
Със синини по ръцете.
С измръзнали пръсти,
гримирана душа.
Седеше и чакаше.

I. 2006 г.

Винаги някъде там,
във чашата с мляко или кафе,
плуваш умело и сам,
но знаеш защо и къде.

Винаги някъде там,
през сивия ми прозорец,
разхождаш се бавно и сам,
за никого нищо не молиш.

Винаги някъде там,
на листите в химикала,
винаги весел и сам,
гледаш ме неразбрала.

Винаги някъде сам,
чакаш да се посмеем,
в чашата с мляко, но там,
ни наблюдават как живеем...

I.I. 2006 г.

Усмиввам се през твоята усмивка.
Дори и настроението ти обличам.
Прикривам се с твоята обвивка
и с твоите крака към мене тичам.
С ръцете ти моите намирам
и знам, че с моите и твоите откриваш,
когато тялото ти да обичам спирам,
ти в мойто със ума ми се прибиращ.

XII.2005

...и дал ми Бог уста,
но за какво ли?
С нея да говоря на света,
но за какво? За срам ли?
Не, аз с устата моя не говоря,
дори за украшение не служи тя!
Поглъщам само с нея фауна, флора-
пояждам в днешно време само с уста.
Защо ми е език?!?! Ще ти намигна
и ти във миг ще разбереш,
а разликата, зная, ще е видна,
не думи прости, а физически копнеж.
За книга пък да не говорим!
С хартийката с брадат човек за кино ще платя
и после можем да поспорим
защо учебниците не чета...
Не са му нужни на езика ни градители
/аз други работи градя/,
но може би възстановители
на знанията и речта!

I.2006

САМОТА

Изгрява пълна луна!
Аз отново съм сама.
Вятърът в косите вее
и тъжна песен пее.
Звездите ярки на небето
събуждат мъката в сърцето.
Безброй въпроси в мен
очакват отговор в утрешния ден.
Сянката ми се разхожда плаха
и без глас проплаква в мрака.
Болката в душата ме измъчва
и с тъжни спомени обгръща.
Изгрява пълната луна!
Аз отново съм сама.
Вятърът в душата вее
и за тебе тъжна песен пее!

Донка Варамезова

Свежа утрин, есенни листа.
Дъжд по прозорците рисува
нежни и красиви, стъклени цветя,
които радост си купуват.
Малки хора и площади,
изпълнени с безгрижие сега,
радват се на хубавото време.
Живеят те щастливо на света.
Влюбени мъгли нежно се целуват
и откриват новия си ден.
С тъгата лесно се сбогуват
и обичат се безумно те.
Светът е хубав, зная вече.
Има много красоти.
Щастието никога не е далече!
Бори се и го спечели!

ЗА ТЕБ

Ти в живота ми дойде случайно
с обич нежна и красива.
А вярвай ми, дори и тайно,
не съм мечтала да съм тъй щастлива.
От пепелта на болката ме възроди
и върна вярата ми в любовта!
И върна радостта в моите дни!
Ти с неземно истинска любов
разчупи на сърцето тежките окови.
Ти на всичко вдъхна нов живот!
Заслужавам ли, кажи ми, щастие такова?!

Не искам да загубя всичко свято,
което с любовта си ми дарил.
И тази обич ще е силна и когато,
понякога от грешки ни боли.
Любовта ми – малко луда ти се врича
и този ден се ражда по-красив.
Аз знам, че е прекрасно да обичаш,
и просто искам с мен да си щастлив!

РАЗДЯЛА

Когато си отиваш рано,
призори от мен.
Когато ме погледнеш нямо
с поглед влажен и студен.
Когато се затвори с трясък
помежду ни бялата врата.
Когато се разронва като пясък
ограбената ми душа,
ще те погледна за последно
с молещи очи.
Ще се опитам в теб да върна
миналите дни.
Ще се опитам да посея отново любовта.
Ще се опитам да те върна обратно у дома.

СЪН

В сънищата идваш нощем, мили.
Знам, само те ще ни съберат.
И всичките неземни сили
не могат да ни разделят.
Буря да вилнее, вятър да ечи,

пак до теб ще бъда аз.
И зная, щом с мен си ти,
и Господ даже няма власт.
Но само в съня е всичко, мили.
Аз искам и наяве да ни съберат.
И тогава всичките неземни сили
да не могат да ни разделят.

ТЪЖНА ЕСЕН

Дойде есента, по-тъжна от всякога.
Разстели листа и подгони ги вятъра

...

Тъжно е, приятелко, аз знам,
но всичко вече е отминало.
Сега си с друг, а той е сам
и чувствата му са изстинали.
Не се вини! Във нищо не сгреши.
Почувства, че напред пътека няма.
И по-добре сама да продължиш,
макар да няма болка по-голяма.
Дълго ще боли, че те успяха
да ви разделят един от друг.
Но по-добре така е!
Бъди щастлива с друг!

Подарих сърцето си на вятъра,
устни аз зарових в пясъка.
Косите си продадох на морето,
очите си обрекох на небето.
И днес се движа празна
по улици безкрайно сиви.
Моя сянка – самотата грозна -
пълзи зад мен и криволичи...

mironka
18.04.06

Мирена Атанасова, VIII г клас

ВЪЖЕТА

Вървя и виждам, че ме гледат,
в очите им просто надничам.
Живот върху въже обтегнато -
всеки на това е обречен.
Първо си горе. Балансът перфектен е,
мислиш си - падане няма, ни страх.
Гледаш напред и вървиш неусетно,
и би се справил със всичко с замах.
Това е, защото си хванал невидима
нишка, свързана за въже друго.
Свързан си с Другия, уж е завинаги,
скъсва се нишката-падате грубо.
В мрежа оплетени всички сме.
Въжета над нас, под нас и встрани.
Но ако паднал си, то вече късно е
да търсиш помощ в чужди очи.
И веднъж паднал, ти мислиш-научих се!
По въжетата бавно изправяш се пак.
Тръгваш внимателно, но как получи се,
че от нишки оплетен, не виждаш от мрак.
Ако всяко чувство е нишка,
то значи ли,
че търсим баланса и слепи вървим,
и във въжета оплетени,
накрая ще се удушим...?!

ДУМАТА Е СТРАШНО НЕЩО

Думата е звук,
от който се нуждаем,
няма си юмрук,
но силата ѝ знаем.

Чуе ли се блага,
използва ли се умно,
винаги помага,
когато ни е трудно.

Изрече ли се напук
от език развързан,
с марля и памук
той ще е превързан.

ИГРАЧКА – ПЛАЧКА

Веднъж играх си с Гошо,
ама взе, че стана лошо -
от играчка
стана плачка.
Гоним се, лудеем,
смеем се и пеем.
Изведнъж той ме подгони
чак до съседа Мони.
Как да му избягам, аз се чудя,
май да се предам ще се принудя.
Но тогава изведнъж ми хрумна
една идея умна.
Бързо скочих на една черешка,
но се оказа грешка -
счупи се клон
и падам като слон.
А моят гонител
стана мой спасител -
хванах го за рамената
и строполих го на земята.
Ядосан, той пак ме подгони,
та пръстта под краката му се рони.
Но аз се спрях
и за инцидента му опях.
Двамата се смеем,
но спряхме да лудеем.

evan

dreamini

Мирена Атанасова Димова, VIII г клас

КОЛЕДА

Ето - тръгва снежната буря на път
над долини, планини заледени.
Ангел прекрасен лети над света,
две свещи носи за нас, позлатени,
Книга Небесна ни носи в ръка.
С Божие име да пеем сега!
Коледно време! Детство благото!
Нощ на видения! Радост най-свята!
Божи дар Бог подари на света,
че Младенецът роди се сега.

14.12.2005 год.

ВЕЩИЦА

В нощта на вещиците свири вятърът
и хълмът тръпне, времето пресмята,
в гората бухалът отмерва ритъма,
луната – броеницата премята.
И чакам зловещия час на греха,
във който, развяла поли, ще летя
и хора ще стряскам с прокоба, в смеха,
възседнала своята вечна метла.
Събрала дяволската свита,
на всички, поругали любовта,
ще отмъстя за Майстора и Маргарита
и за обрекните се на страха.
Ще дойда после – как – не зная,
да ти разкажа приказка една,
ще си поплачем мъничко накрая
за теб, за мен и за съдбата зла.

“МНОГО МЪДРОСТ-МНОГО ПЕЧАЛ...”

Да поставим многоточие в края
на началото,
да излеем болката в смях или
в мълчание,
да почерпим сили от съвместното
безсилие,
да заживеем с мигове – възприети
вечности.

Да забравим стари рани
отворени,
да се докоснем до сенки
невидими,
да счупим часовника и, лъжейки
времето,
да наберем иглика, връщайки се
в детството...

СКИТНИЦА

Не ме измисляй – мен ме има,
желана – нежелана съм дошла,
душата горда – наранима
да ти отдам – надлъгвайки смъртта.
Не се надявам, че е вечно,
знам, преходно е всичко на света,
след малко нежност и сърдечност
умираме, възкръсвайки в прахта.
Не ще те търся – пак се заричам.
Тъй невъзможни са някои неща...
Нима това ми пречи да обичам?
Все още вярвам в Бог и в чудеса.

Да бягаш, ала да избягаш
оттук не можеш.
Все надолу падаш, страдаш
и няма никой да те задържи.
Сълзи, сълзи, задържаш ги в очи.
Душата гасне.
Но няма кой да ги открие
безмълвни –твоите черти.
И почваш да се молиш.
Отчаяно се молиш.
Крещиш.
Гласът ехти в сърцето само
и сам умираш ти.

Да – ти падаш, ти плачеш,
ти не знаеш вече...
И само тъмнина.
Умираш всеки миг.
Защо е толкова трудно да си жив?

Жадуваш топла ръка
да ти подадат,
но те не знаят, не знаят нали?
Душата ти умира в мрак,
но никой не ще чуе
твоя вик.

Летя, летя, летя,
целия свят притежавам.
Небето е мойта закрила.
Всичко надолу-мъгла.

Залитащ издъхвам,
пропадам,
мъгла ме поглъща със сила.
Сама съм, но няма да страдам.
Небето бе мойта закрила.

Елеонора Пламенова, VIII в клас

УСМИВКАТА

Усмивката на мъничко дете –
тъй искрена и чиста, нежна,
дарява всекиму от нас
и радост, и искра надежда.

Усмивката на мъничко дете-
тъй слънчева и тъй омайна.
Животът ще направи покрай теб
чудесна приказка, безкрайна.

Усмивката на мъничко дете
ни кара да се чувстваме по-нужни.
И като птици над безкрайното поле
да полетим свободни и безгрижни.

ПРЕКРАСНО

Прекрасно е, щом можеш да обичаш
от все душа един човек.
За него тайно да си мислиш
по цели дълги часове.
Да страдаш, щом не е до тебе,
да тръпнеш, ако го съзреш.
И щом го видиш – да изтичаш
и в погледа му да се взреш.

Прекрасно е да тръпнеш цяла,
докосвана от топлите ръце,
да има на кого да казваш:
“Обичам те! От все сърце!”
Да му даряваш искрено и нежно,
преливащата в теб любов.
Да си готова с него да преминеш
през цял един и даже друг живот.

Елеонора Пламенова, VIII в клас

МЛАД СМЯХ

Напролет, по сухите улици
или в трамвая, до нас,
със чанти и крадени люляци,
крещят и се смеят на глас.

Блъскат се, дърпат си дрешките,
и къде е умът им – не знам,
а така са им глупави смешките,
че да потънеш от срам.

Но стават по сиви трамваите,
когато няма ги тях.
Ей, егоистчета, дайте ни малко от
вашия смях!

ЖИВОТНИТЕ

Животните са като малки песъчинки,
пръснати по целия свят. Те са различни
като членовете на едно голямо семейство.

Лъвът – най – страшният от тях, е цар
без скипър, но с грива като корона
на есенно дърво.

Зебрата – черно – бяла принцеса, е малка,
беззащитна душа, заплашвана от всички.
Паунът – най-красивата птица, е като дъга,
слязла на земята.
Маймунката пък е най-закачливото животно.

Светът може би щеше да е по-добър, ако всеки
от нас бе събрал тези песъчинки в сърцето си
и ги бе приютил в душата си, както е
направила природата.

ЦВЕТНИЦА

Цветница е празник,
празник на децата
с имена уханни
като на цветята.
С него те са живи,

весели, щастливи.

Играят в градинки
с малките калинки.
Скачат и щурят,
с цветен смях се смеят!
Да са живи всички-
големи и мънички.
Радостно да пеят,
щастливо да живеят.

Маринела Даниелова Йорданова, V б

ЦВЕТЕТО

Цветето бяло,
с тичинка жълта,
на слънце прилича
и с чашка наднича
да види зората,
да зарадва децата.

СЕСТРИ

Когато луната изгрява
и къпе с лъчите си твойто лице,
До теб може би няма да бъдат
моите малки и топли ръце.

Нощта да превръща в безвремие
твоите безкрайни слова.
Може би в новото приключение
ще има по-малко тъга.

Уморена съм вече, но слушам,
очите не молят за сън.
Шептиш плахи думи в тишината.
Нощта ги превръща във звън.

Звездите се раждат в твоите очи,
зелени и влажни от наште сълзи.
Не искам да тръгваш, но време няма.
Кому ли е нужна тая раздяла...

Върви, скоро слънцето ще изгрее
да свети по твоя път.
Щастието и теб ще огрее,
върви, чака те вече светът.

А аз, и аз ще те чакам,
потънала в моя сън.
Дълго ще чувам гласа ти,

отекващ в нощта като звън.

Нощем поглеждай небето,
най-ярка звезда ще съм аз.
Ще се огледам в очите ти-ето-
не чуваш ли пак моя глас?

Не виждаш ли, в ятото птици
най-мъничката съм аз.
Ще кацна тихичко утре
на новия ти перваз.

А когато се върнеш, моя Шехерезада,
ще чакаме с трепет да дойде нощта.
Ще слушам аз пак с изненада
за принцове нови, за нови неща.

Сега върви, смело напред продължавай!
Искай, вярвай и истински побеждавай!

май, 2002 г.

ДА БЪДЕШ СЕБЕ СИ

Да бъдеш себе си,
когато всички искат да си друг.
Да бъдеш себе си на другите напук.
Да знаеш, че това си ти,
макар и да изглеждаш странна.
Да гледаш пак със твоите очи,
когато гледката е страшна.

Да бъдеш истинска, когато всички са лъжливи.
Да бъдеш искрена, когато всички са фалшиви.
Да вярваш, че с една звезда своя път огряваш.
Да бъдеш себе си докрай и
винаги да побеждаваш.

2002 г.

СЪН

Гореща тишина вятъра носи
към някоя чужда страна.
Дълго пътува и с трепет достига
до тази мечтана страна.

Парещо слънце жарко обича
неции дълги коси.
Горещият вятър силно ги гали,
открива кафени очи.

Очи с поглед на птица,
която намира дома.
Очи на душа чиста,
намерила своята страна.

От някъде чува се песен,
тишината прибира я в своята длан.
Миражи умело замайват
пред погледа дълъг керван.

Върви сама през пустинята жарка
душата на птица една.
И бърза да стигне своята сянка,

за да намери своята страна.

Адска мараня над пустинята трепва.

Изчезва жарката топлина.

Събуждам се вече и пътя изгубвам
към моята тайна страна...

2003 г.

Мирена Атанасова Димова, VIII г клас

РОДИНА

Родино моя, тъй прекрасна,
обичам твойта хубост ясна,
за мен красива си и няма
по-скъпа на света голям.

Над теб звездите са огромни
и буйни твоите реки.
Историята твоя помни
и тежки, и щастливи дни.

Прекланям се пред теб земя
на битки славни и победи.
И да се скитам по света,
ще искам в тебе да се върна
и с обич - чиста и добра,
земята твоя да прегърна.

ПРИКАЗНИ ВЪЛШЕБСТВА

Погледни зад вратата и виж
как вълшебства те чакат.
Как магия прекрасна струи
като слънце във мрака.
Хари Потър как бясно лети
на метлата вълшебна.
Пепеляшка във танц погледни,
как разлиства тревата зелена.
А Снежанка яде шоколад,
сладолед и каквото ѝ падне.
Шрек спасява принцеси в цял свят
от чудовища страшин и лами.
Виж – Алиса пътува сама
във страната магично чудесна.
Вече мисля, че вярваш в това –
този свят е изпълнен с вълшебства!

Огнян Джоричев - преподавател по БЕЛ

НА МОЯТА МАЙЧИЦА

Удари камбаната, майчице!
Удари два пъти – за теб...
И няма кой, няма кой, майчице,
врата да отвори пред мен!...

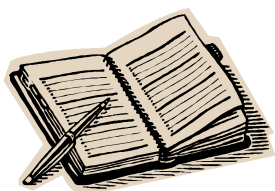
Удари камбаната, майчице,
и свърши се – няма напред!
И няма я, няма я, майчице,
усмивката твоя за мен!...

Удари камбаната, майчице...
Удари и стана на лед,
сърцето, животът ми, майчице,
и мракът покри ги със креп...

Удари
 Камбаната,
 Майчице!!!
Останах сираче
 без ТЕБ.....

2006 год.

РАЗКАЗИ

Донка Варамезова

S=V.T

Пътеката минаваше през гориста местност и кой знае накъде водеше. Тръгнах по нея, загърбвайки разум и интуиция, тласкан от желание да вкуся неизвестното. След време отбих встрани, навлизайки в гората. Стоварих раницата край едни храсти и седнах до нея. Чух как бие сърцето ми. Короните на дърветата зашумяха над мен, раздвижени от вятъра. Няколко листа се понесоха нежно надолу и легнаха в плътната покривка от шума.

Помислих си за другия път, по който можеше да мина. Дърветата край него бяха толкова нарядко, колкото светофарите в Тихия океан. Ако вървах по този път, трябваше да забравя за сянката, но със сигурност щях да стигна до селото.

Абсолютен мрак. На известно разстояние пред мен забелязах пътеката, осветена от луната. Напипах раницата – беше затоплена. Явно съм спал върху нея. В тъмното не можах да я кача на гърба си, затова я повлякох към пътеката. Кракът ми често срещаше нападалите клони, в следствие на което част от шумата по земята покри якето ми. Така с известни усилия стигнах пътеката. Силна вътрешна нужда ме накара да се устремя към светлото пространство. Сякаш в него видях своя истински дом.

Изведнъж долових аромат на дим. Качих раницата на гърба си и тръгнах по пътеката към източника му. След известно лутане закрачих по друга пътека, разделяща една ливада на две половини. В този миг усетих нощта красива. В дясно край пътя гореше огън. Насочих се към него. Тогава чух шумолене и забелязах мъжка фигура да излиза от гъстата трева.

Човекът изсипа съчки край огъня. След това явно ме забеляза и застана неподвижен с лице към мен.

- Добър вечер – казах аз, щом наближих. Мъжът стоеше все така. Вятърът укротяваше огъня.

- Не се плашете, моля ви. Аз съм просто закъснял пътник.

Миг нощна тишина. Луната разпръскваше меката си светлина сред тъмното небе.

- Тук лесно се обърква човек – заговори мъжът. –

Седни край огъня – добави той и се наведе да го подсили с някое дърво.

Смъкнах раницата в тревата и седнах.

- Радваш ли се, че забеляза огъня? – запита ме човекът.

- Сега всичко светло би ме зарадвало – отвърнах аз.

Погледнах към небето. Звездите са малки кристалчета живот, пръснати сред тъмната необятност. Звездите са деца на светлината. Тя се движи по известния физичен закон и не променя скоростта си, за да бъде винаги там, където трябва, когато трябва и колкото трябва. А хората лесно объркват пътя си, намаляват скоростта си и губят времето си.

Станах и се отръсках. Целият бях в шума и трева.

Раницата беше посмачкана – пак съм спал отгоре ѝ.

Огледах се и осъзнах, че отново съм на кръстопът. Едната пътека минаваше през гората и кой знае накъде водеше. Другата не беше сенчеста, но със сигурност стигаше до селото. Тя разделяше на две половини ливадата, където се събудих. В дясно край пътеката личеше, че е пален огън.

КРАХЪТ НА ЕДНА ИЛЮЗИЯ

Тичам и скачам. Радвам се и дивея. Не познавам скуката.

Да, това съм аз. Обичаш разходките в парка човек. В парка, там където природата е спряла времето и времето е подчинено на някого. Сякаш природата ми е направила услуга, за да мога аз да и се радвам, колкото се може повече. Мириших прекрасните зелени листа, спях се в жълтите по земята, а снегът ме галеше и зареждаше с желание за живот. Сякаш летя! Но падам! Падам и след секунда политаме двама. Двама, аз и тя, сами. Заедно се радваме на небето синьо, безкрайно и на звездите блестящи и красиви. Изпълвам се с всяка изминала секунда с все по-голямо желание за живот! Всичко около мен ме кара да живея и аз го правя без задръжки. И като че ли двама сме малко да се радваме на този съвършен свят, затова викаме още хора. И те да могат да се наравдат на сладкия живот.

Изведнъж стигам до “Голямата алея” – непозната за мен, но силно респектираща и привличаща. Нямах избор, дръпна хората с мен и полетяхме над нея. Тя обаче от своя страна беше изпълнена с изключителна пъстрота, като именно тази разноцветност ме караше да се запитвам многократно защо поех по този път. Шарките покрай мен върлуваха от толкова красиви, чак упойващи, и стигаха до максималната крайност, а именно тъмни, черни цветове и мрачност, тежаща от небето. И сякаш викнатите от мен хора започнаха да ме изпреварват. И ако досега аз ги водех, те сякаш ми отнемаха тази роля. Накрая успяха! И даже ме надживяха, мен, изгарящия от желание за живот човек.

Пътят ни беше пресечен от голяма черна дупка, над която нямаше как да се прелети и да се стигне светлия край, който вече се виждаше. Като че ли дупката беше условието да стигна до светлината. Отново нямаше избор и трябваше да паднем в нея, и паднахме.

Изгубил бях за секунда съзнание. Не знаех къде се намирах. Лъхаше ме хлад. Реших да се измъкна.

Леко отворих очи и съзрях неособено красива гледка. Тази гледка не беше като досегашните, които бях свикнал да гледам.

Аз лежах, до мен стояха моите деца и съпругата ми, и всички плачеха. Аз се опитах да попитам какво става, но бях спрял от погледа си, който видя нещо стряскащо. Лист, на който беше напечатано с големи, черни и грозни букви “Богомил Иванов Ангелов, 10.11.84 години”, а вдясно стоеше празният и отворен ковчег.

Тодор Пл. Кръстев, IX г

ДЪЖДОВНА ВЕЧЕР

Валеше... Дъждът се сипеше по чадъра му с риск да го огъне. “Боже, как вали тази вечер!” – помисли си човекът и продължи пътя си. Гъстите облаци се надвесваха над малкото градче, ядосани, изливайки целия си гняв под формата на дъжд. Отекна силна гръмотевица, от която човекът се стресна. “Наистина е страшно, когато си сам!” – каза си той, докато вървеше по мрачната уличка. Шумът от стъпките му се смесваше с ромона от дъжда, който постепенно намаляваше. За миг му се стори, че чу шепот зад гърба си. Обърна се, но видя само мрачните сенки, спотайващи се край уличните лампи. Стори му се, че една от тях мърда, и се стресна още повече. Разтърка очи с ръката си и погледна пак. Нищо. Беше му се привидяло. Отдъхна си и видя облачето пара, което излезе от устата му как се разтвори в есенната нощ. Огледа се боязливо, сърцето му ускори ритъма си. Уплашен, човекът продължи по пътя си. Дъждът вече бе спрял и той отчетливо чуваше стъпките си. Сега пък чуваше нечийи други стъпки зад себе си. “Сигурно полудявам” – помисли си мъжът и тръсна глава. Но чувството, че някой го следва, си остана здраво загнездено в съзнанието му. Ускори крачка, проклинайки, че се връщаше толкова късно от работа. Една боклукджийска кофа зад него се преобърна и той подскочи. Захвърли чадъра си и побягна. Не

му пукаше за него. Едната част от съзнанието му казваше, че това е абсурд, че трябва да се успокои, но другата му казваше да крещи и да бяга, да бяга, да бяга... От устата му изскочи лек стон на уплаха, която прерастна в ужас, а ужасът в паника. Бягаше със затворени очи и се спъна. Падна на колене в една локва. Обърна се, за да погледне какво го бе преследвало. Изведнъж се изсмя нервно. Заля го вълна на облекчение. Пред него седеше една улична котка и го гледаше с интерес. Черната ѝ козина едва се забелязваше в тази тъмнина.

- Значи от теб се уплаших – каза и той и понечи да я погали, но тя избяга. Мъжът отвори уста да се изсмее отново, но не можа. Усети остра болка в корема си и погледна надолу. Една разложена ръка с пожълтели нокти се подаваше от корема му. Обля го зловонния мирис на разложен труп и той изгуби съзнание. Събуди се в някакво мрачно място, миришещо на боклук и изгнили есенни листа. Но сега тъмнината бе някак приятна... успокояваща. Обърна се на една страна и видя две очи. Червени точки, обградени от безкраен мрак.

- Вече си един от нас – прошепна тих хриптящ глас.

Да той беше един от тях. И беше гладен...

Ш А Х

Играеха шах на една стара дъска. Един малък свят! Свят, в които бяха господари, Богове. Бог на бели и Бог на черни. И водеха война. Война за власт над света. Падаха крепости, сражаваха се конници и най-обикновени войници. През цялото време има облаци прах... Люта битка... Тътен... Сподавен вик... Димната завеса се разсея. Останали бяха само наместниците Божи. И решиха да се примирят, защото вече нямаше армия, която да им се подчинява... Бяха само те. Но когато се приближиха, невидима сила ги удряше и двамата... Те трябваше да платят. Виновните... За тях няма покой. И обикалят света, и всеки бяга от другия... Възмездие...

М И Р А

Мира ридаеше безутешно.

- Не-е-е-е-е-е! Моля Ви, господин съдия! Не го правете!

Моля Ви!!!

- Съжалявам, госпожо, но законът е ясен. Съпругът Ви е убил. Нямате право да имате деца, а ако вече имате, те трябва да бъдат унищожени. Това е. Закривам заседанието.

За Мира това беше ад. Този закон... Това общество... Тя открай време не беше съгласна с идеята на изграденото общество, но нямаше сили да изрази мнението си. Истината беше, че който е против режима на управник Петров и имаше дързостта да го заяви публично, просто изчезваше заедно със семейството си.

“Ако един от родителите убие или има криминални изяви, той трябва да бъде екзекутиран. Ако семейството има деца, те също трябва да бъдат екзекутирани, заради генното наследство. Ако майката е бременна, тя е длъжна да абортира, а след това ѝ се забранява да има деца.” Това беше един от най-суровите и жестоки закони на XXIII век. По този начин, светът се беше причистил от вредните елементи. Хората бяха добри. Рядко, много рядко се

случваше да има насилие. Обществото се беше прочистило. Вече нямаше мрак. Имаше само светлина. Но това беше само илюзия. Светлината не може да съществува без мрака и мракът не може да съществува без светлината. Като доброто и злото. Като любовта и омразата. Всичко беше един мираж. Тези закони бяха родени от болен мозък. Защо ѝ отнемаха децата?!

Сепна се за миг. Нещо в корема ѝ изрита. Това я извади от унеса. Беше бременна в седмия месец. Имаше дъщеря-Петя, на шест години. Искаха да убият дъщеричката и неродения ѝ син, защото съпругът и беше негодник, убиец и крадец. Самоличност, която много ловко беше прикривал през годините, но всичко си има край и той беше разобличен. Надигна се майчиният ѝ инстинкт. Децата и нямаше да станат поредната жертва на тази система. Трябваше да действа решително и бързо. Екзекуцията беше насрочена за следващия ден-27 април.

“Ако това ще Ви утеши, малката нищо няма да усети. Просто ще заспи.”- с равнодушен и механичен тон беше заявил съдията. Изобщо не му дремеше, че обрича на смърт едно малко момиченце и неродено дете.

“Госпожо, госпожо...”. Мира отново се сепна. Още беше в съдебната зала. “Преди да Ви пусна, трябва да Ви бъде направен щателен медицински преглед. Екзекуцията е утре в седем часа.”

Съдията се прозина. Жената нямаше сили да се противи. Поредният изблик на безразличие от страна на съдията я накара да осъзнае колко безнадеждно е положението. Два съдебни робота я хванаха от двете страни и я пренесоха до болницата, която беше на една пресечка от съда. Чакаше я екип от лекари. При обикновенни обстоятелства нещастната майка би се учудила защо толкова много медици за един профилактичен преглед. Въведоха я в един кабинет и я сложиха да легне. Вързаха краката и ръцете ѝ. Усети силно обождаване. Биха ѝ нещо. След това я пуснаха.

По пътя за дома тя се сети за единственото място в Слънчевата система, където режимът на Петров не беше в сила. Плутон. Трябваше да стигне дотам. Прибра се. Петя спеше в креватчето си. Роботът бавачка се беше оттеглил. Но изведнъж краката ѝ омекнаха. Решителността ѝ се изпари. Зави ѝ се свят. В главата си чу глас-дебел и монотонен: “Ти служиш на това общество. Нямах право на лично

мнение. Правиш това, което ти се нареди и нямаш право на лично мнение. Нямаш право... Нямаш... Подчини се! Подчини се! Подчини се!!!”

Мира се сепна в съня си. Събуди се обляна в пот. Всъщност защо си беше позволила да заспи? Трябваше да стигне до Плутон. Всъщност тя не помнеше да е заспивала... Изтича в детската стая. Креватчето беше празно. Петя я нямаше. Погледна надолу. Коремът и беше подут и по него си личеше прясна следа от разрез. Датата беше 28 април...

Кристина Вичева, XI г

СЪЩНОСТТА Е СЛЕД ЛИНИЯТА

Тя седи в крайпътно кафене. През прозореца пред масата ѝ се открива сивото празно шосе в цялото си сухо “великолепие”.

“Май не бе добра идея да си поръчвам кафе. Тази картина е толкова замъглена от топлината, че то само би изострило внушителната и непоносимост...”

“Къде избяга?”

“Моля?!”

“Видяхме се скоро. Вие като че ли бягахте от задълженията си...” – казва момчето и сяда спокойно до нея.

“Аз все още бягам” – тя го поглежда празно. Сега очите ѝ се изпълват със съзнание и вълнение.

“Помня Ви. Вие ме погледнахте злобно в коридора, когато се изгубих там.”

“?” “Нима сега не сте изгубена...?”

Тя сбърчва носле.

“И в къщата Ви видях...”

Къщата бе синя, тъмна, с големи кръгли подпори по покрива, покрити с фина дърворезба: тесни прозорци и нисък таван. Приличаше на къща-музей, но за меланхолични любители на архитектура.

“Те пак ще Ви настигнат. Дори ги видях вече.” – казва той тихо и безпристрасно. В очите и се чете паника. Бърза като злобна оса, тя скача и се оглежда.

“Ако искате да продължим заедно?” Мил и любезен.

“Ще Ви покажа града...” Примамливо достоен за доверие.

“Кой град...?!”

В момента, в който наближават табелата, косите слънчеви лъчи се пречупват странно, и в цялостната лека “мъгла” от галещ въздух тя се чувства като в сън.

Обърканост.

Удивление.

Тръпки по кожата и.

“Но какво е това?!”

Погледът и е толкова учуден, че той не се сдържа и започва да се смее. Намалява, за да и обясни:

“Това е обликът на целия град. Не е ли неповторим?”

Неописуемо задоволство. Той си е в къщи...?

“Но тези коли са буквално във въздуха... Като че ли летят...”

“Ха-ха, не, те са макети. Нима не виждаш? Забележи колко са чисти. Специално ги поддържат” Той я поглежда мълчаливо. “Нима не виждаш, че са облицовани с хартия...” Въпросително изчакване.

“О..., видях... кордите: но те са навсякъде.”

Тя поглежда към поредния предмет, висящ във въздуха. Самолет е. Лимонено жълт. Изглежда чисто нов и истински, така както си стои в близост до светофара. Малко по-надолу в пространството над улицата се вижда кола. Цианово синьо подобие на мини.

Зелени коли.

Червени аеропланери.

Цветни балони летят в небето.

Всички са в небесата и между блоковите пространства.

А блоковете са наистина високи.

“Като ги гледам имам чувството, че летя. Толкова безтегловна, недосегаема. Всичко тук е тъй цветно и чисто. Никога не съм се чувствала толкова радостна. Като в детска игра. “Ние сме весели и доволни, защото знаем кои сме, какво сме. Колко сме шарени и интересни: докато не ни бутнете.”

“Харесват ли ти?”

Той завива по друга улица, встрани от глания път.

Странните въздушни атракции започват да оредяват, но тя все още гледа към вече отдалечаваща се главна улица.

“Къде ме водиш?” – впила копнежно очи назад. Той я поглежда с лека усмивка.

“Ще минем през един от кварталите, за да излезем от града. Не се притеснявай. Тук всички улици излизат отново на главния път. Градът е сравнително малък...”

“Но великолепен! Неповторим!”

Той кара бавно. Тя се оглежда.

Недоразумението в нея се надига.

Тя продължава да гледа все по-учудено, озадачено, стъписано, но не намира отговор за това, което вижда.

“Тези сгради са в ужасно състояние” – казва тя. “Та повечето от тях са разрушени на места... Виж, тук я няма част от стената... Защо са толкова влажни, прогизнали? Защо е толкова студено тук...?”

Високите и красиви отдалеч сгради се оказват сиви, с множество пукнатини. Липсват парапети на тераси: има етажи без една стена. Отвсякъде капе вода. Нейният звук прави гледката тъй бездиханна и вледеняваща.

“Защо няма хора? Къде ме водиш?!”

Паниката пробягва като тръпки по ръцете ѝ, гърба ѝ, за да се сгуши в гърлото ѝ.

“Тук живеят х ората” – отвърща равноадушно той. “Не викай. Не е нужно”

“...” глух звук.

“Не те разбирам” – промълвява тя.

“Хората тук се чувстват сиви и безплодни. Те не живеят, за да усещат, за живота, а за да работят. Като работят, когато правят нещо

ценно, те се чувстват пълноценни. Събират своето удовлетворение от свършеното на главната улица. Това, което видя там, е един непрекъснат парад на техните собствени желания, а не на творенията им.

Жълти, сини, червени-цветни.

Но прекрасното не вирее в тях, а се изплъзва навън, защото те не се чувстват като че са създадени да живеят.

Изсъхнали, сиви, непотребни.

Ти избяга, опитвайки се да запазиш собствения си живот. Сама за себе си си мислиш, че си потребна, скъпа някому: мислиш си, че в теб има знания, идеи, чувства, които са изключителни и важни, дори ти, самата, да не ги харесваш.

А виж сега..., някои дори не са живели никога, а ти самата ги зовеш “по-възхитителни от теб”.

Себелюбието ти, самоувереността ти ще те погубят... а не гората /враговете ти/”

Тя седи мълчаливо до него, с ледено изражение.

Като че ли не го е чула.

Той я поглежда, карайки.

“Сега искаш ли да се върнем?” Мил и любезен.

“Нека не минаваме отново през “там” – отвръща тя студено и остро. Нежно.

“Знаех си, че няма да се върнем”

Това го сънувах.

Знам, че звучи глуповато

и че още по-абсурдно го пради факта, че аз не мога да пиша.

Просто /без да уточнявам по какви причини, понеже и аз не знам/ се сетих за теб след като се събудих и вече четири дни си мисля, че трябваше да ти пиша.

Четири дни имах чувството, че съм изгубила връзка с някого, който ще ми се струва скъп впоследствие.

Не те познавам и в общи линии се държа малко пренебрежително към инфото, което мога да прочета за теб, но това е, понеже все съм з аета, а пък и отвейна.

Но тези дни ми бе толкова носталгично тихо и празно, че
реших, че се дължи на осъзнаването на факта, че съм з-бравила
някого и това си ти.

И...

Съжалявам, че не ти писах по-рано.
Нищо лично.

Поздрави!

P.S. Ако

Донка Варамезова

БАЩИНСКО СЪРЦЕ

Беше прекрасен, слънчев и неочаквано топъл февруарски ден. Слънчевите лъчи играеха по прозореца на вече празната стая и сякаш питаха какво е станало, защо всичко е така различно. Господин Петров почука на вратата и влезе, но вместо малкото му момиченце, в голямото, старо огледало се оглеждаше красива девойка, с нежни черти на лицето и в прелестна булчинска рокля, която при вида на баща си се усмихна широко. По бляска в очите и той разбираше колко е щастлива.

- Готова съм. – каза тя и се усмихна още по-широко. Едва сега господин Петров разбра, че животът поднася невероятни изненади. Как нещата се променят само за миг, сякаш порасналата му дъщеря довчера е била 7-годишно момиченце с невинни мечти и детски желания. А днес тя иска да се омъжи, да има дом, деца...

Същото онова невинно създание, което по пижамка и къси чорапки, чакащо на стълбите, казваше: “Татко, татко се върна”, същите тези устни сега казваха: “Готова съм... да напусна този дом”.

- Боже, колко си красива, скъпа! – тези думи се откъснаха от устата му, но бащата не искаше, не можеше да я пусне, нямаше да понесе при всяко влизане в тази стая да вижда празното легло, изоставените детски играчки, да вдъхва лъхащата пустота. Не! Не можеше да е истина! Той си спомняше . през последните 6 месеца, откакто разбра за годежа на единствената си дъщеря, не спираше да си спомня, как той беше нейният герой, как му се възхищаваше по онзи детски начин, който късаше сърцето му чак до болка и насълзяваше очите. Без да усети вече бяха стигнали в църквата. Музиката засвири и точно, когато тя го хвана под ръка и му каза с поглед “Време е”, цялото й детство и юношество минаха през главата му като кинолента. От раждането, през училищните тревоги и емоции, до завършването. Това беше моментът , който го плашеше от половин година... всъщност от 23 години. Господи, каква жертва правеше той. Просто да измине църковната пътека и да я остави в ръцете на един непознат, който ще и сложи пръстен, ще я обича, ще и

бъде опора и...край. Край на веселите години, той нямаше да чува вече детския смях, нямаше да я вижда на стълбите, тръпнеща в очакване, татко да се прибере и да я прегърне. Не, всичко това беше отминал спомен.

В този миг свещеникът попита: “Кой дава тази жена?”

- Аз я давам – “защо, защо го казах, започна да вика той вътре в себе си, “не искам да я дам, това е против волята ми, не мога. На кого, на кого я давам? На едно момче, което дори и за себе си не може да се грижи.” Мислите се шураха из главата му, вълнението го обзе изцяло. “Каква жена? Та тя е още дете... моето дете...” Тогава остра болка го прониза, изпълнените с радост очи на дъщеря му прободоха безмилостно бащинското му сърце. Искаше му се да извика, да заплаче, да се махне, да забрави... Но не можеше. Всичко това беше едновременно и лош сън и ужасна действителност.

Празненството в къщата продължи няколко часа. Загледан в прозореца той се опитваше да осмисли това, което се случваше – изведнъж някой докосна рамото му, след което един топъл глас каза едва доловимо: “Татко, да танцуваме”. Той прегърна силно булката, като мислеше, че така ще я задържи, но не... След няколко минути нея нямаше да я има. Щеше да напусне дома, в който е живяла, не една, не две, а цели 23 години. Като волна птичка... щеше да отлети... просто така... и да го остави... сам.

Когато и последният гост си тръгна, той остана сам в безлюдния салон. Неочаквано погледът му беше прикован от един лист, небрежно хвърлен на пода. Незнайно как една от първите рисунки на малкото му момиченце беше попаднала по средата на салона. Той се взираше в нея, но вместо нарисуваните цветя и дървета, виждаше само нейния образ – блестящите очи, неповторимата усмивка...

Едри, горещи сълзи потекоха по тъжното му лице и размазаха цветовете по картината.

- Малката ми...- промълви той и се тръшна на един стол, сякаш нещо жегна сърцето му. Вече нищо нямаше да е същото...

ДУКЕСА И ДИВЕЧ

- Свинята е клише. – намръщи се дукесата. Придърпа съседното, пропито с очакване блюдо, и тушира, обладалия я от гърдите до драматично блъскащия се в мощните и бели, крещящо здрави зъби, упорит и дълъг език смях с тежка салфетка.

- Харесваш ми. – обади се отново и вкара позлатените зъбци на вилицата в месото. Постави нож до тях и започна да кърти едри късове печена катерица, докато изведнъж ножът се освободи от захвата и. Удари се в пода до чудовищния и ботуш, а огромният трансвалски жад излетя от масилната му дръжка. Свободната десница услужливо се стрелна нанякъде, разпаряйки дебелия текстил. Дукесата присви очи и нададе вой. Храна се сипеше от масата, а дясната ръка танцуваше над ботушите.

Обкрачили стегнати конски тела, дукът и дукесата изкачваха моста при високия, увенчан с красноречиво високи зъбери барбакан. Поглеждаха се пошло и заплашително опъваха изящните юзди, раздърпвайки измъчените конски муцуни. Щом дървото удари брега, дукът и дукесата бързо напуснаха семейните, поробени в мъх кули и запрепускаха към любимите гори на обширния изстрадал феод. Дивеч. Тетивата потъваше в ръцете им, преодоляваше кожата и отприщваше скъпата им кръв. Стрели щурмуваха и бързо пробощаха разтреперани гърбове, търбуси, глави, бутове. Мършата се множеше, но те не спираха, а газеха с конете си в нея и продължаваха – устремени, силни, благородни, властни.

След поредното, спряно в красивия си бяг, зловещо прасе дукесата фокусира опиянения съпруг... дукът тихо се строполи върху осмъртения дивеч. Месо. Дукесата се наведе над апетитното стълпотворение, сграбчи една катерица и се оттегли.

Ирина Николаева Бурмова, IX в клас

ПИЛЕ В СОС ОТ РЕВЕН

Озаптили хищна задница върху шикозния ъгъл на тлъста гарнитура, релаксирате след тежък ден в компанията на топла черешова библиотека. Ненадейно пастелния ви мир бива прецизно разрязан от... “Пиле в сос от ревен”. Бързо композирате вече отпочинали телеса и се запътвате към просторния гардероб, където ще намерите всичко необходимо. А именно – чифт неангажиращо остри, очарователно прошнуровани по канта обувки, няколко килограма скъп, блестящо конституиран плат, тъмни очила и чифт агнешки ръкавици.

Подминавате с видимо безразличие портиера, вследствие на което последният избухва в сълзи, а Вие поемате на някъде. Оглеждате се – ни намек за пилешко...

Намерили сте пиле. Очилата Ви грозно се разделят с ушите и звучно се трошат недалеч от високите Ви крака. Пръстите Ви сами разкъсват скъпите агнешки ръкавици и любовно обхождат вкочанения бройлер. Гърдите му Ви принадлежат. “Взимате” ги. Потръпвате, а ръцете Ви вече търсят найлонов лист. Намират го. Поставете го върху изверената пилешка гърд. Някой Ви подава сатър с елегантна, старателно орнаментирана дръжка. Запращате го многократно по посока на натюрморта. Отстранявате синтетичния момент. Чувствате се живи. Опипвате нещо... Брашно, сол, пипер, купа. Разбивате едно яйце. Друга купа. Иронията е навсякъде около Вас. В недотам ясните си стремежи стигате до това, че овалвате птичата мърша в брашно.

В голям, голям тиган разтопявате не какво да е, а маслото, маслото, което преди всичко трябва да бъде разтопено.

Нещо Ви събаря на пода. Но Вие сте непреклонен. Изправяте се и елегантно хвърляте пилешкото в “преизподнята”.

Запържвате гърдите по 4-5 минути на страна, докато се зачерви! И това Ви харесва.

Същевременно посягате към апатичните до този сублимен момент ревенowi стъбла и ги поставяте във вряща вода. Идва редът и на портокаловия ликьор, нишестето, лимоновия сок, меда...

Озаптили хищна задница върху таблата на догматичен стол, хапвате от вашето любимо “Пиле в сос от ревен”.

- За да не те изгубя в тъмното – прошепна нежно Никола и хвана топлата ръка на Калина. Така вървяха през целия път до къщи и бяха толкова развълнувани, че почти нямаха сили да разговарят.

Нощта беше топла и спокойна. Отдавна спеше и сънуваше красив летен сън. Земята отдаваше топлината си, събуждаше аромата на цъфналите цветя и те ухаеха сякаш бяха на вълшебен бал на ароматите. Щурчетата неуморно продължаваха да леят закачливата си песен и приспиваха всичко живо.

Нищо не трепваше.

- Как ухае на цветя-вдъхна аромата им Калина и момчето се усмихна. После се спря, след него се спря и Калина.

- Тук ми харесва – въздъхна Никола и тези думи сякаш бяха таени в сърцето му години наред.

Наистина беше заплепен от красотата на живота в тази м алка страна, където преди осемнайсет години се бе родил и бе съзрял светлината за пръв път. Не знаеше какво му харесва. Просто се чувстваше като омагьосан и искаше времето да спре. Каква беше тази чудна страна...Беше стоял едва седмица и вече му се искаше да остане тук цяла вечност. Тук се случваха чудеса. Хората бяха гостоприемни, усмихваха се често и се гледаха в очите, когато казваха “наздраве”. Една велика река миеше бреговете на родния му град, създаден преди хилядолетия, и слънчевата пътека изпълняваше съкровенията мечти. Тук за пръв път душата му танцува. Нощем свиреха щурчета и цветята ухаеха. И едно момиче носеше сребърно слънчице.

Никола за пръв път чувстваше, че живее. Не можеше да познае себе си. Чувстваше се някак леко и безсмъртно. Любовта за пръв път го бе изпълнила толкова силно, че беше достигнала до всяка капчица кръв, която течеше във вените му, беше я пречистила и превърнала част от нея в песъчинки злато. Беше я накарала да заври и да събуди у него онова желание за живот, което той досега никога не беше познал. Онова желание, което те кара да се усмихваш, щом се

събудиш и слънцето величествено изгрява над хладната пара от сънените дървета. Онова желание, което изпълва цялото ти същество с възхищение и преклонение пред полета на две птици, летящи в една и съща посока. Желанието за живот, което гони всяка капчица раздразнение от чувствата ти и си готов спокойно да приемеш всичко, което се случва около теб. Защото утре пак ще изгрее слънцето и пак ще можеш да му се усмихнеш. И да усетиш смисъла на живота си заради това, че едно момиче се усмихва на същите неща, които събуждат и твоята усмивка....

Вървяха бавно и мълчаха, пияни от превъзбуда.

Когато стигнаха вкъщи, Калина изпрати Никола до неговата стая и отиде да спи. Като остана сам, той за първи път, откак си беше дошъл в България, се замисли колко беше минало и колко още оставаше. Имаше още само пет дни... Когато пътуваше за насам, си мислеше колко правилно бяха постъпили родителите му за това, че бяха предвидили ваканция от дванадесетина дни. И наистина, за какво му бяха по-вече?

Какво толкова имаше да гледа на тази бедна страна? За дванайсет дни щеше десет пъти да обиколи града и да научи наизуст пътя от леля си до най-красивите сгради в центъра и обратно.

Щеше да види и нея, да посети някои емблематични заведения и да се срещне със съучениците си. Щеше да се сблъска с мръсотията по улиците, неучтивостта на сервитьорите и просташината на хората. Щеше да се докосне и до изостаналостта на всичко в тази страна, да се отвори от мизерията и родителите му дори бяха предвидили последните два дни за нетърпеливо чакане на обратния полет.

И Никола беше съгласен техния план. В крайна сметка дванайсет дни в един малък град бяха предостатъчни за едно момче, израснало в огромно сити в Америка, чийто интереси бяха главно футбол и R&B концертите на любимите му рапъри. Аа, и партитата с много момичета, алкохол и качествени пури...! Онзи малък град, където се бе родил, нямаше нито концерти на големи звезди, нито големи футболни мачове, нито приятели за грандиозни партита. Така че Никола напълно одобри продължителността на престоя си и дори се възхити на предвидливостта на своите родители или по-скоро на баща си, защото подобни прагматични решения можеха да бъдат само негова заслуга.

Но сега всичко му изглеждаше съвсем различно. Нещо незнайно в него се бе отключило и той не знаеше как да обясни привличането си към това място. Харесваше му. Чувстваше, че тук той е най-доброто, което може да бъде. Беше се запознал с Любовта и тази среща го правеше силен. Беше изпитал тук някакъв магнетизъм, който го разтърсваше по-силно от музиката на любимите му изпълнители.

Не знаеше как да опише всичко това, но вече беше сигурен, че оставащите пет дни няма да му стигнат да изживее до край приказката. И беше сигурен, че щеше да се връща отново и отново, за да се изпълва с незнайното усещане, че е жив.

Тези мисли гонеха съня му и той съвсем се ободри. Вече лежеше в леглото си, но не миглаше.

И както беше погълнат от лавината на размислите си, чу някакъв тих шум от коридора и като че ли някой се приближаваше към стаята му. Вратата тихичко е предпазливо се отвори и Никола видя на стената отсреща сянката на женски силует. Носеше къса нощничка и косите и бяха разпилени по красивите и рамене. Никола се надигна.

- Извинявай, мислех, че вече си заспал. Аз забравих нещо и дойдох да го взема. Съвсем набързо и те оставям. Може ли?

Беше Калина.

- Разбира се, влез, и аз още не съм заспал. Светни! – и тя, се промъкна през стаята си, отвори един шкаф и измъкна от него малка, но дебела тетрадка с кадифени корици, които сама беше облепила...

Донка Варамезова

Гизем Коларов, V а клас

ЗАЩО, ЗАЩО, ЗАЩО, ПОРУЧИК МИТЕВ!?

Беше 30 юни 1918 година. В десетото по-големина село в Плевенска област – Драготиново, разположено на хълма “Лалкиният камък”, живееше двадесет и пет годишният Ненчо Илиев. Той беше един от малкото боеспособни жители, които не бяха повикани на фронта. Ненчо обаче не си правеше илюзии, тъй като беше сигурен, че и неговият ред ще дойде. Знаеше, че ще бъде извикан в армията, но това не го плашеше. Той обичаше родината си и бе готов да се бие за нея. Ненчо имаше и друга причина да не се страхува. Когато през 1912 година, младият тогава драготиновски младеж, участваше във войната срещу турците, той прекара няколко месеца в бойните окопи заедно с поручик Юрий Митев. Ненчо много уважаваше поручика и беше разбрал, че сега той живее в Плевен и че също не е сред войниците на фронта. Въпреки младостта си, нашият герой беше мъдър човек и веднага съобрази, че когато повикат него на бойното поле, то Юрий Митев също ще бъде извикан да се бори за честта на отечеството си. Това допълнително успокои Ненчо Илиев, защото той разбра, че може би пак ще бъде заедно със своя стар и почитан познат.

Изминаха няколко дни. В Драготиново бе мирно и спокойно. Нищо интересно не се случи. Животът течеше нормално, ако можем да приемем, че всичко е нормално, когато почти всички мъже бяха взети в армията. Нашият герой, Ненчо, беше съвсем спокоен, защото знаеше, или поне си мислеше и сам си вярваше, че когато часът настъпи, когато бъде повикан от царя да се бие за България, то Юрий Митев ще го вземе в своята рота. Все пак Ненчо не искаше да стои и да чака. Той реши да напише писмо на стария си познат и да помоли да бъде взет при него. Юрий Митев, разбира се, не беше човекът, който решаваше кой войник къде да бъде записан, но все пак Ненчо се надяваше, че, при желание на поручика, нещата могат да се наредят. И тъй, той написа едно кратко, но патетично писмо и го прати за Плевен.

Минаха петнайсет дни, но отговор нямаше. Нашият герой реши да изчака още малко. Когато дните станаха двайсет, той сметна, че писмото се е загубило и написа ново. След това го даде на един от своите съселяни, дядо Радо, който не участваше във войната и имаше ходене до Плевен. Ненчо каза на дядо Радо, че писмото е важно и му заръча, лично да го даде на Юрий Митев.

Денят беше горещ. Слънцето неумолимо изсушаваше земята. Трябваше да се копаят нивите, въпреки че условията бяха съвсем неблагоприятни. Всички селяни се отправиха към местността “Ямата”, за да прекопаят земята си. Ненчо Илиев също беше измежду тях, заедно с останалата част от семейството си. Накрая Ямата се изпълни с жени, старци, деца и няколко млади момци като Ненчо. Работата започна. Трудно се копаеше сухата пръст. Безспирно пареше жаркото слънце. Вечерта нашият герой легна и затвори очи. Денят беше свършил. А не беше ли това цяла седмица?

Дядо Радо се завърна и каза, че е изпълнил заръката. За Ненчо това бяха добри новини и той беше сигурен, че е само въпрос на време, докато получи очаквания положителен отговор на поручика. Дните не спряха.

Календарът показваше 15 август, но писмо от Юрий Митев нямаше. Защо? Кой знае? Защо? Ненчо беше в недоумение. Той се допита до своите познати Стоян Ч. и Кирил М. Те посъветваха нашия герой отново да пише. Така и стана. Отговорът на поручика вече беше ясен, защото такъв отговор нямаше и на третия път.

Дойде денят, в който Ненчо получи известие и беше включен в активната армия, но не при Юрий Митев, който също беше повикан, а при друг командир, заедно с хора от Драгоминово и съседните села. Те се отправиха към Дойран.

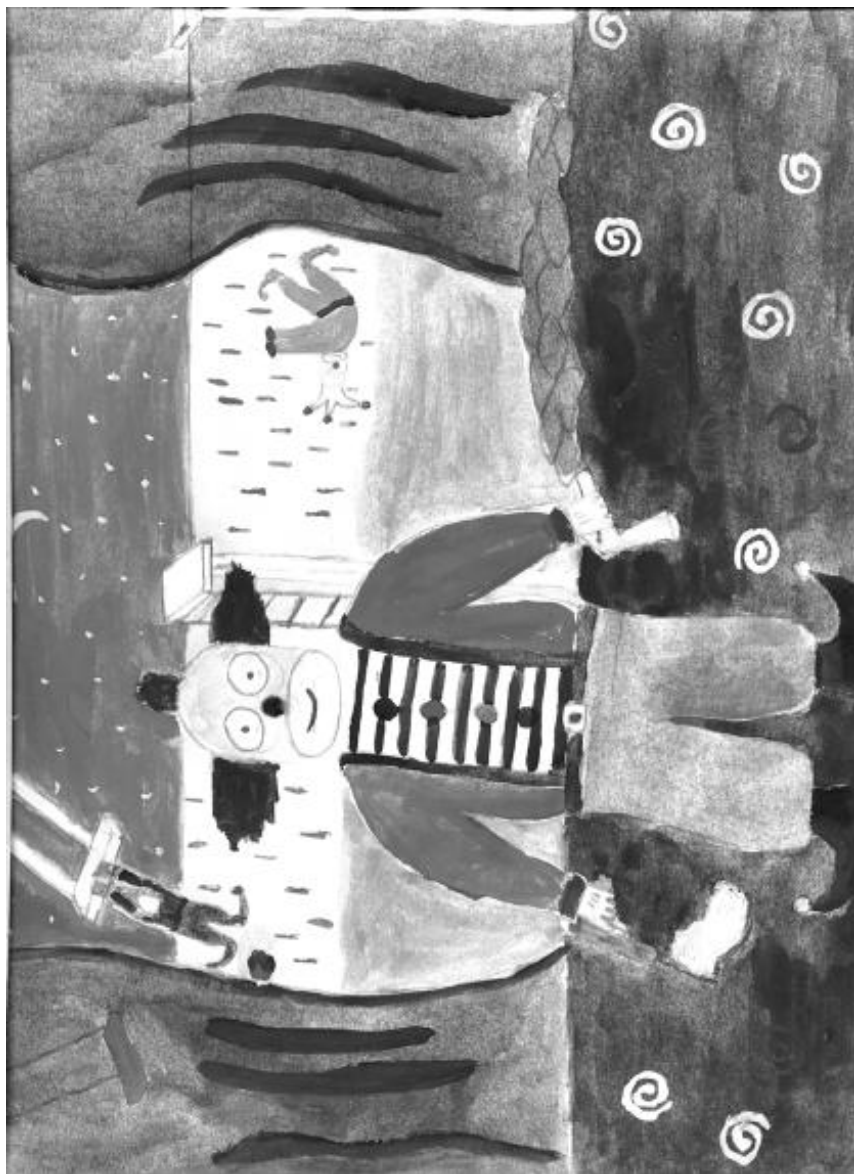
Пристигнаха на 14 септември 1918 година вечерта. На другия ден Ненчо беше в армията, която водеше ожесточени сражения срещу съглашенските войски. Неговата битка започна.

Настъпи краят. Войната приключи. Нашият герой тръгна за Драгоминово. В началото групата му беше голяма, но все намаляваше с всяко ново село. Когато достигнаха близо до неговото родно място, бяха останали само той и неговият командир-поручикът, заместил Юрий Митев, който трябваше да продължи към Плевен. Всъщност

разстоянието между Драготиново и областния град бе само 4-5 километра.

До селото на Ненчо оставаше половин час път, но гората беше безлюдна. Чуваха се само гласовете на гълъби, които изпълваха боровия лес със загадъчност. Никакъв човек не се виждаше. Изведнъж пред двамата пътници се появиха четирима души. Единият беше с пушка, другите с ножове. Без да казват нито дума, те хванаха Ненчо и започнаха да го претърсват за пари. Поручикът се изплаши и хукна из гората, тъй като и по време сраженията при Добро поле беше показал, че не е от най-храбрите, въпреки своя чин. Това предизвика смут у нападателите. Те не намериха пари в Ненчо, този, който носеше пушка вдигна ръката си. Куршумът повали Ненчо на земята. Разбойниците тръгнаха да гонят поручика.

В Драготиново не дочакаха своя съселянин. Юрий Митев беше смел, отговорен и достоен човек, който се беше прославил при Дойран. Той нямаше да побегне и да остави своя другар. И двамата щяха да са живи, а сега остана само поручика. Защо, защо, защо, поручик Митев, защо не бяхте с Ненчо? Уви!!!

Явор Вениславов, V в клас

ECETA

Александър, VII а клас

НИЩОЖНО БЕЗПРИСТРАСТИЕ

“От целия свят един процент не дава дори и цент
за щастие, нищожно безпристрастие,
не можем да живеем без да ни боли...
В сърцето ти е впит отровен трън
Не знаеш истина ли е, или е просто сън...”

Започнах с откъси от песен, тъй като те най-ясно изразяват същността на темата, за която искам да говоря, по скоро – за която искам да приканя другите да говорят – самопогубването, бавното мъчение, на което ужасяващо голяма част от нас се подлага, прекращвайки прага на смъртта.

Време е да се сложи край на всичко това, глупаво е да си затваряме очите пред този огромен по мащабите си проблем – дрогата, нашият малък, коварен и безмилостен убиец, частица от ада, която ние самите позволихме да се развива, спирайки тотално собственото ни духовно израстване. Това е “мисията” ѝ – да ни направи слепи за проблемите, за препятствията, които несъмнено трябва да преодолеем по пътя на личностното развитие, но това не е всичко. Нейното върховно блаженство, грозният ѝ гнусен триумф идва, когато безпомощни осъзнаем, че именно ние сме най-големият си враг, че сами се тласкаме към умопомрачение и жалък, фатален край. Докато пиша това, цялата треперя от гняв, озлобление, ярост, готови да прерастнат в сълзи. Не издържам да гледам как толкова много хора, които съм смятала за силни, всъщност се оказват слаби, безпомощни, неспособни да се справят с проблемите си и бавно и мъчително затъват все по надолу в блатото и бягат като опарени от подадената им ръка. Какво мога да им кажа? И моята душа стене, защото животът наистина е мъчителен, нищожното безпристрастие и мен ме убива, но аз искам да се боря, да докажа на себе си, че съм способна освен да се развивам, да помагам и на другите, на погребаните в собствения си песимизъм, на страдащите. За Бога! – огледайте се и вижте колко много хора около вас ви обичат и умират

заедно с вас, тъй като не искате да приемете протегнатата ръка! Спомнете си какви бяхте като деца, какво ви радваше, какво ви натъжаваше, кои хора бяха до вас тогава. Върнете се към този момент, потърсете същите тези хора и излейте насъбралата се болка, вместо да си прибавяте нова, скъсайте листите, които искате да изтриете от книгата на живота си и ако е нужно, продължете без тях.

Може някой да ме съди за тези думи, но е по-добре да се забрави и да се върви напред, отколкото да се каже край, нали? Защото каже ли се съзнателно “край”, това ще е пагубно за човешката душа. Целият път на развитие, който е извървян досега, ще бъде изтрит. Какво друго мога да кажа? Всеки сам решава какъв да бъде и за какво да се бори, спор няма, само да не прави грешката да прекрачи с отворени очи прага на смъртта. Това е най-големият грях, който би извършил срещу себе си.

Иска ми се да вярвам, че някой ще чуе стенещите от болката на нищожното безпристрастие души и ще станат повече тези, които подават ръка с риск сами да потънат в блатото, с всички сили се борят да спасят ближния. “Обичай ближния”. Божи закон. Нека не е само на хартия, време е за ново, светло начало, за истински живот, който ражда любов, а не я погребва.

ЛЮБОВ

Изпитание?

Трудност?

Граница?

Това ли си ти, любов? Това ли носиш?

Толкова въпроси...без отговор. Не спираме, борим се за теб, любов! Веднъж познаем ли те, продължаваме да те търсим във всеки поглед, във всяко красиво лице. И когато те открием, започва трудното – борба, низ от трудности и пречки. Достигаме те и пак те губим. Усещаме те, а после пак нахлува студ. Дали не знаем как да те стигнем и съхраним?

С този въпрос започва всичко. Оплетени в нишките на измами и предразсъдъци, ние водим живот сред мъгла. Уж вървим напред, но сякаш със завързани очи. Робуваме на общоприетите норми, поставяме граници в мислите си, оковаваме ги. Сами се затваряме в клетката на общественото мнение и собствените си задръжки. И се надяваме, че в тази клетка можем да задържим и тебе, любов! Но сред тези нишки на слабости и морални спирачки къде остава тя – свободата?

Всеки от нас я носи у себе си, може да е свободен, стига само да се пребори за това. Свободата на волята и духа. Тя ни отвежда при теб, любов! Тя ни извисява над трудностите, тя ни помага да издържим на изпитанията. Тя, по пътя към тебе, любов.

Щом сме готови на всичко, щом сме премахнали границите в мислите си и сме свободни, значи сме достойни за тебе. Тогава ти се превръщаш в красива сила, пулсираща по вените ни. В блясък, уловен в очите ни. В приказна сбъдната мечта. И тогава, след изпитанията по пътя към тебе, уморени и щастливи, ние отпускаме глави. Въздухът, който дишаме, сякаш също е влюбен, земята под краката ни, клонките на дърветата, мокрите покриви, капките топъл дъжд – цялата Вселена обича!

Изпитанието се е превърнало в щастие.

А настъпи ли край, всичко се повтаря отново и отново... Изпитанието да простиш, да дадеш свобода, да преодолееш болката и разочарованието. Преминем ли през всичко това, ти любов ни даваш красотата на Вселената. И тогава...

Какво си ти, любов?

Мечта?

Желание?

Сбъднат копнеж?

Това си ти, любов!

Силвена Павлинова Николова, VIII г

СТАРОСТ

Какво е старостта? Дали е като старото червено вино, пенливо и ароматно, от което всяка глътка е вълшебна, а може би е като аромата на зимата – студен, загадъчен и странен, понякога някак неприятен и отблъскващ.

Това не знам. Може би тя е чувство, усещане за нещо ново. Представи си разходка в парка в топъл есенен ден. Земята е обгърната в овехтял, посърнал кафяв килим. Под твоите стъпки тихичко шумят трошливите есенни листа. Дърветата са голи, а алеите – пусти.

Старост... ние сме тези крехки листа, обречени да бъдат погълнати от земята... О, грозна фейо, знам, ще ме грабнеш в суровите си ръце ще ме смачкаш като лист хартия и ще ме захвърлиш най-безцеремонно.

Ще ме намери тогава моята вече пораснала дъщеря, ще пригладжа листа с нежни пръсти и настойчиво ще шепне: “Мамо, не можеш..., мамо...”

Но аз не съм стара. Остарява този, който сам повика старостта. Ще стана, ще поизтупам старото палто и ще се провикна зад гърба на отдалечилата се старост:

- Хей, не забрави ли нещо?

Тя ще се обърне, ще се усмихне сухо и ще продължи напред. Да беше забравила нещо – отпечатъка си върху лицето ми.

Да, външността ми е различна и животът ми се е скъсил, но отвътре живее същият реец се детски дух, макар и преплетен с този на златната мъдрост.

А какво по хубаво от мъдростта? От нея мога да раздавам с пълни шепи.

А какво ме разделя от младостта? Аз вече съм намерила смисъла. Всичко, към което съм се стремила, дава своя плод – имам деца, внуци. Спокойна съм, че съм оцветила света с още няколко човешки живота.

Изведнъж най-неочаквано отварям очите си, в които светът е живял само четиринадесет години. Пролет е! Ставам и изтичвам в другата стая:

- Мамо, сънувах странен сън...

Полина Тодорова, XI г клас

СИЛАТА НА УСМИВКАТА

Пронизващ и студен, вятърът танцува своя зимен танц. Хората – угрижени, вгълбени в своите мисли, бързо се изгубват в далечината. Сива пелена е покрила всичко, а сред нея прозират дървета – голи и оклюмали, загубили своята стара дреха и зъзнещи от студ.

Вървя и някой неволно се блъска в мен. Нищо не казва, сбръква повече челото си и отминава. Докъде сме стигнали! Дори “извинявай” не можем да си кажем. Продължавам по сивия тротоар и се замислям. Дали мога да накарам поне един човек да се почувства по-добре в своя ден. Как ли? С усмивка!

Тя е ключът. Тя е нещото, което ще разбие ледената обвивка, обгърнала и смразила душите, което ще топли в най-студения ден, в най-сивия делник. Една нищо неструваща усмивка!

Усмивката ще се превърне в искрица светлина, в надежда, ще приласкае като прегръдката на майка, готова да стопли детето си, изпълнена с нежност и любов.

Може би, ако се усмихнем поне веднъж на някой тъжен странник, денят му, а и нашият, ще бъде по-добър и по-светъл. Нека поне за малко стоплим студения зимен ден и го превърнем в топъл и усмихнат празник.

Нека усмивката възцари един по-радостен и толерантен свят с усмихнати хора!

ИЗБОР

Понеделник. Часовникът извънява в 6:15. Таша става в 6:20. Прави си тоалета до 6:35. В 6:37 заключва вратата на дома си. Отпред я чака кола. В 6:55 тя вече е на работа. Приключва точно в 21:45. В 21:49 излиза от офиса. Чака я кола. В 22:07 е вече отново в къщи. До 22:30 вечеря. Ляга си точно в 23:00.

Вторник. Часовникът извънява в 6:15. Таша става в 6:20. Прави си тоалета до 6:35. В 6:37 заключва вратата на дома си. Отпред я чака кола. В 6:55 тя вече е на работа. Приключва точно в 21:45. В 21:49 излиза от офиса. Чака я кола. В 22:07 е вече отново в къщи. До 22:30 вечеря. Ляга си точно в 23:00.

Сряда. Часовникът извънява в 6:15. Таша става в 6:20. Прави си тоалета до 6:35. В 6:37 заключва вратата на дома си. Отпред я чака кола. В 6:55 тя вече е на работа. Приключва точно в 21:45. В 21:49 излиза от офиса. Чака я кола. В 22:07 е вече отново в къщи. До 22:30 вечеря. Ляга си точно в 23:00

Таша е като робот. Прави това, откакто завърши училище. Всеки ден...Вече 15 години... Деформирала се е. Няма емоции. Заклучила ги е в най-дълбоката и тъмна част на съзнанието си. Ключът е ръждясал и вече не може да се използва.

Виктор стана към 5:30 часа. Искаше да види изгрева. Намислил си е днес да направи нещо ново. Вчера пробва центруфугата. Днес ще скача с бърнджи, а утре ще ходи на мач. Има приятелка, която обича безкрайно и безгранично много. Той е навън. Вижда разцъфтяващата пролет, чува веселия глъч на децата от близката площадка. До него минава забързана кола. Таша отива на работа...

Таша живя 93 години, а Виктор –39 години. Ти на кого искаш да приличаш?!

АЗ СЪМ

Аз съм егоист. Звучи стряскащо, нали? Цял живот съм го знаела и винаги съм се опитвала да го скрия. Опитвах се да бъда алтруист, да съм вечно добра и да мисля първо за другите. В началото получавах желаното – всички ми казваха колко съм добра, мила и т.н. Но след време, когато хората ме опознаваха, разбираха истинската ми същност, и аз я знаех също. Знаех я и се опитвах да я скрия не само от себе си, а и от другите. Всичко беше фалш, една красива цветна визитка, която по-късно всички виждаха като обикновено черно-бяло листче. Накрая ми омръзна да се крия, така или иначе не можех да излъжа всички.

Няма лошо да съм егоист. Какво значение има, че искам всичко за себе си? Така успяват хората, с желание, с мисъл и съзнание за себе си, а не за другите.

Егоизмът е заложен в човешката природа. Естествено е всеки индивид да се грижи първо за себе си и после за другите, това са законите на природата. Но тогава кого наричаме егоист може би този, който си е осигурил достатъчна храна за да преживее седмицата и трупа още и още? И какво от това, този човек просто мисли за бъдещето. Не вярвам, че има крайни егоисти, не вярвам, че богаташи биха отказали да дадат парче хляб на огладнял приятел. Сега не говорим за бездомниците, защото те са безброй, а и са ни чужди. Никой не ни кара да ги храним, дори съвестта ни не го изисква, макар и понякога да подхвърляме по 50 стотинки в нечие канче, за да се почувстваме по-добри, по-възвишени. А това също е егоизъм. Правейки някому добро ние ласкаем собствената си личност и отново обираме лаврите. Имам предвид, че благодарността на отсрещния ще е насочена единствено и само към нас. И в крайна сметка, ако тръгнем да се оглеждаме, най-вероятно ще открием, че целият свят е изтъкан от егоизъм.

Може би пиша това есе, за да оправдая егоизма си?

А може би нещата стоят наистина така, може би алтруизмът е форма на морален егоизъм? А може би задълбах прекалено надълбоко и под вола намерих теле. Често са ми казвали, че мисля много, че трябва да спра да мисля. Най-вероятно наистина трябва да спра. Така или иначе нищо няма да променя.

Аз съм егоист и винаги ще си остана такава.

Петя Христова, Va клас

ПРЕТВОРЯВАНЕ

Безумецът няма воля

Безумие притежава всеки човек. В днешно време хората наричат безумец този, който извършва определено действие под въздействието на даден афект. Безумие наричат още и постъпките, които не са предизвикани от разума, морала и логиката, а са резултат от първичното и от инстинктите, защото всички философи проповядват логическо мислене и морал, а те са само една фикция. Моралът в действителност не е заложен у човека. Той е подобен на държавата. Това е доброволно отказване от действие или право на действие, с което получаващ същото и от другите и постигаш желаната сигурност. Това е бягството и отстъпничеството на слабите, които искат и могат само да бъдат управлявани. Моралът е една фикция, нужна на “стадото”, за да регламентира и издигне своята слабост, а логиката е желанието ни да повярваме или отречем нещо като използваме индукция и дедукция и някакви други безсмислени средства, за да оправдаем постъпките си. Нима налагайки образци, правейки паралели и поставяйки под общ знаменател несъвместими понятия, постигаме нещо? Просто се успокояваме, това е начинът. Слабите да оправдаят безнравствените и безволевите си действия и мисли. Налагаме нещо несъвместимо с човешката същност /морала/, за да продължим да бъдем “стадо”, да откъснем възможно най-много човека от същността му. Вече първичното е осъдително, а борбата за оцеляване несъвместима със законите на “стадото”. Човекът вече е откъснат от първоизвора си, забравено е “човешкото” в античния му смисъл. Използваме волята си /друго измислено безсмислено понятие/, за да се примиряваме и бъдем добродетелни. Откъсваме се от човечността /humanity/, за да бъдем хуманни /humanity/. Волята не съществува, всъщност не трябва да съществува във формата, в която ние я познаваме. Тази воля ни осакатява, убива, приобщава към “стадото”. Тази воля ни кара да страдаме, а ние го правим доброволно, оправдавайки го с религията на Слабите. Тази воля е бreme. Считаме я за добродетел, защото “стадото” смята така, защото

то по този начин е защитено от афектите, защото то разчита на тази воля, да притъпи силата на изключенията. И какво значение има безумието тогава? До много скоро то беше срамно, заклеявявано, но след като се видя неговата сила, Слабите се опитват да променят значението на думата и да го направят добродетел. Изведнъж безумието стана модерно и когато всички видяха как то стремглаво навлиза в нашето време, дойде моментът да му бъде противодействано с изменение на самото понятие. В действителност т. нар. “безумие” е породено от афектите, от силата, която се крие в хората и която още не е притъпена от религията докрай. Безумието е сила, връщане на човека към първичното човешко, където обикновените, безнравствените и вечно управляваните ще бъдат слаби и неспособни за борба за надмощие. Силата на човешките дела, рефлексите, заложените вътре в нас са преименувани в безумие, те са нарицателни вече за ЗЛО, което е в разрез с религията. Затова толкова години обществото на слабите се е борило с тях, но те още не са ги победили. Може би с това “модерно” безумие се опитваме след повече от двадесет века да се върнем към истинската същност на Човека. Няма смисъл да се смята, че безумецът няма воля, защото т.нар. безумие е първично, заложено, а волята е фикция, наложена, за да оправдае религията на слабите. Следователно, по пътя на логиката /за да останат убедени и доволни дървените философи/ безумието е Сила, а волята Слабост.

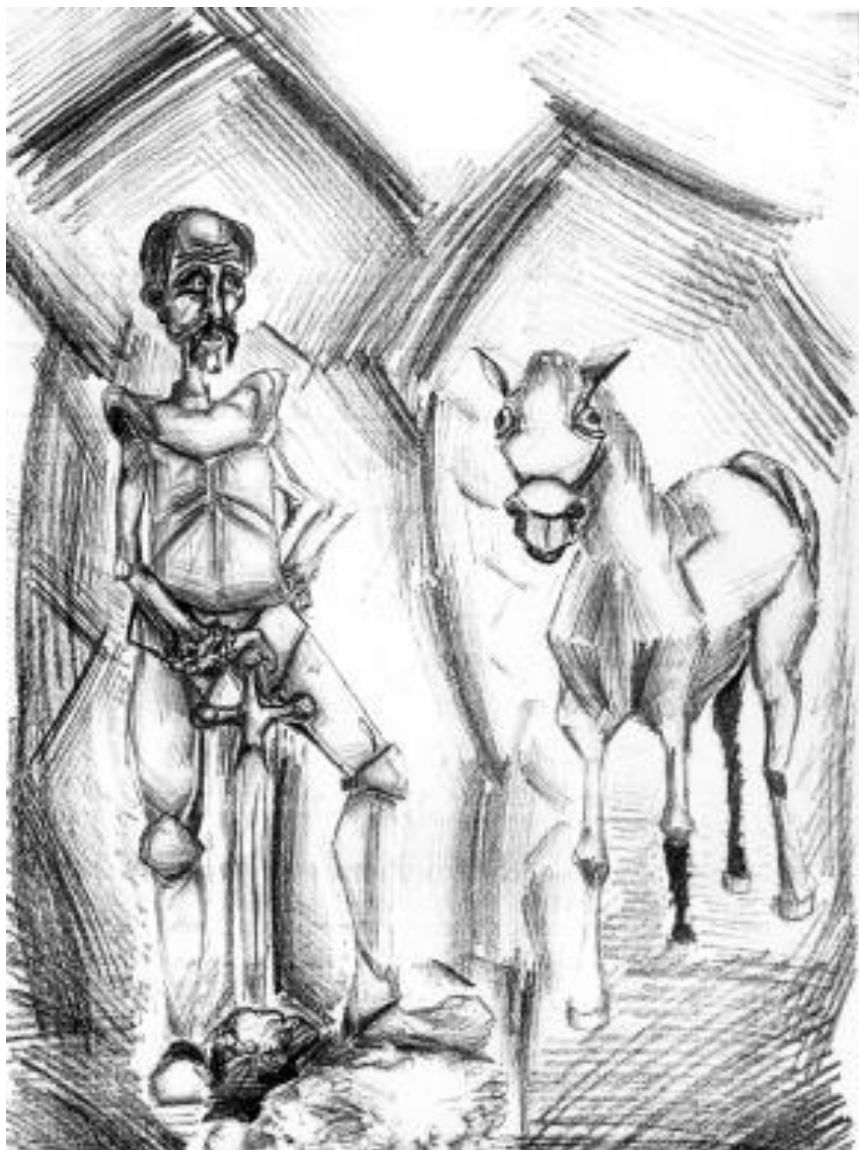
* Използвана литература – Фридрих Ницше – “Воля за власт”

ВОЛЯ ЗА ВЛАСТ

Фактически задачата на възпитанието е да доведе отделния член на стадото до определена вяра в същността на човека: отначало то създава тази вяра, а после изхождайки от нея, изисква “правдивост”.

Основната тенденция на слабите и посредствените от всички времена е да направят силните по-слаби, да ги смъкнат надолу: главното средство тук е моралното съждение.

Фридрих Ницше

Кр. Вичева

СМИСЪЛА НА БЕЗСМИСЛИЕТО

Вали, вървя и виждам, колкото да не стъпя в някоя локва. Предварително си татуирах усмивката и внимателно изтрих сълзите. Прегърнала съм негово величество Безсмислието. Дъждовните капки ме удрят, но аз вече не ги забелязвам. Забравих за съществуването на този свят и пак съм в страната на мечтите.

Някои изведнъж ме потупа леко по рамото и каза едно боязливо: “Здравей”. А аз, за съжаление, осъзнала, че всички винаги искат да се възползват от мен и по навик се обърнах с позната фраза: “Какво искаш?”. Това беше един мой приятел, веднага му се извиних и поправих изречението си. Последва онзи лишен от какъвто и да било смисъл въпрос:

- Как си?

Как да съм – мисля аз, но отговарям мило: “Като предния път – сравнително добре”. Не съм свикнала да задавам този въпрос, но момчето реши, че само трябва да ме осведоми за душевното си състояние:

- И аз съм така. Но винаги успяваш да си толкова весела?

- Не успявам – казвам аз и се замислям кога за последно бях истински усмихната и със съжаление установявам, че не помня.

Последва няколкоминутно мълчание, в което и двамата се чудехме какво да си кажем, макар че не се бяхме виждали от около почти половин година. През съзнанието минаха всякакви въпроси, но не зададох нито един от тях. От всичките ми объркани мисли изплува една-кога пак ще се разсмея, без сама да си го налагам?! В следващия момент усетих как сълзите почваха да размиват усмивката. “Не искам да ме види как плача -мислех си и погледнах часовника си, сякаш ме интересуваше колко е часът и казах:

- Съжалявам, но закъснявам! До скоро... - не изчаках отговор и тръгнах да бягам, заобикаляйки блока, който току- що бяхме подминали.

Исках някой да разбере как се чувствам, защо се налага да слагам тази маска и да ме успокои, а вместо това получавах някакво

неразбрано съжаление. В ума ми изплува част от една песен: “I can’t stay, where I don’t belong” /“не мога да остана там, където не принадлежа”/...

Може би не бях за този неразбран свят, но не можех да променя нищо, така че трябва да се примиря и да кажа “Майната ви! Сега съм важна само аз!”

Веселка Точева, XI г клас

КНИГИТЕ

Книгите ни учат на всичко. Те са прозорец към знанието.

Когато книгата е затворена, тя е един мъртъв свят, но когато я отворим и започнем да четем- светът оживява и ни увлича в своя водовъртеж.

Книгите са не само забавление, но и ключ към познание за хората. А детските книги са пълни с чудесни приключения, за които често сме си фантазирали. Те ни носят радост и весели мигове. Някой няма да забрави чудноватата Пипи, палавия Незнайко или пък смелия Лукчо.

Има автори, които са известни, и други, които не са, но всички създават нови светове. Всяка книга има свой характер, който само един истински ценител ще разбере.

Книгата е свято нещо. Тя се предава от поколение на поколение и човек трябва да я обича и да я пази. Ако изгубим КНИГАТА, ще загубим един чудесен свят, неповторим и неподражаем.

МОМИЧЕТО ОТ ПРОЗОРЕЦА

Всеки ден на улицата дъжд вали, всеки ден по един и същ път минавам.

Всеки ден на прозореца стои момиче в къща бяла, прозрачна като от стъкло. Къщата, студена, чувства се отдалеч. Тъжно стои момичето, момичето с тъмните очи. Сякаш чака нещо, някого... Очите ѝ са тъжни, косите разпуснати, красотата ѝ - безредна. Усмивка сякаш не познава, мъка е налегнала в душата ѝ. Горката тя, кой ли е той...?! Кого ли чака? Личи си – тя е сама! Не знам какво е името ѝ, но сякаш е госпожа Самота!

И днес пак беше на прозореца, потънала в море от самота. Но днес и друго зърнах аз..., видях една сълза, тъй прозрачна като самата къща, студена, но странно - отново заваля дъжд...

Александър Петров

РАЗХОДКА

По мокрите улици вървях, локви навсякъде виждах. Оглеждах се в тях и виждах своя лик, виждах тъжното си лице, но...не видях очите си...!

Есента беше дошла, личеше си, навсякъде нападали листа- красиви, но безжизнени и сухи, образуваха шарени килимчета. Оглеждах се и виждах весели деца, събираха кестени, смееха се, подскачаха като малки сърнички. Едно момиченце погледна към мен, но дали всъщност ме видя? Отминах ги, пяхнах измръзналите си ръце в джобовете на якето си и продължих. Около мен минаваха момчета и момичета, хванати за ръце и топли вълни си играеха покрай тях. Разминахме се и сведох глава, отново се вгледах в малка локва вода и /отново/ не видях очи... Чух – някой ме викаше, обърнах се за миг, но нямаше никой! Само падащи листа, сякаш дърветата плачеха, те плавно летяха надолу и изведнъж се чуваше шум, и листенцата вече бяха докоснали студената, суха, безмълвна земя!

Обърнах се и продължих! Видях още локвички, не посмях да се огледам вече в тях, беше ме страх, че отново няма да ги видя... Покрай мен мина възрастна жена, погледна ме, бях сигурна, че ме е видяла! Кристално сините ѝ очи се впиха в мен, лека усмивка плъзна по сбръчканото ѝ лице. В този миг сякаш гласове ми говореха. И изведнъж разбрах. Това е животът, нищо не е изгубено! Винаги ще съм по-млада от него!!! Дигнах гордо глава и тръгнах в живота сама, но този път се спрях погледнах в локвата до шипковия храст и видях две очи и една усмивка. Обърнах се, нямаше никой, дори и дърветата не плачеха!

НЯМА СВЕТЛИНА

Живея там, където липсва светлина, и цял живот съм дирил светъл лъч, или поне знак, че някъде там, в далечината, има по-добър живот.

Ах, как просто искам да не бъда сам и да не се чувствам сякаш някой винаги ме наблюдава

... и сякаш съм създаден само за да задоволя нечии извратени нужди,

... сякаш съм умрял и събуждайки се под влажната пръст, се опитвам да поема животворна глътка въздух, но някой още стиска силно посинялата ми шия,

... сякаш пъпля с последни сили към гърлото на ада с надеждата да свършат мъките ми и веднъж завинаги дано изчезне болката в прогнилото ми черно сърце,

... сякаш съм изгубил своето желание да търся и не виждам вече смисъл в моята борба, но продължавам, защото спра ли, ще разбера, че животът ми отдавна е изгубил смисъл и...

... не чувствам вече нищо повече от болка!

... защото аз не мога...

Не мога да живея така!

Задушавам се от собствената си плът и от
своето собствено дихание.

Искам да разкъсам собственото си тяло, за да освободя
своето собствено АЗ,

изгубено като детенце в мрака и...

... вече нищо няма значение...

Докоснете болката пропита в предсмъртните ми слова и ще усетите колко ужасен е бил адът, създаден в измършавелия ми мозък!

Някога имах сълзи,
сега безгласно ридая,
някога имах мечти,
сега очаквам само края!

Александър Йорданов, V а клас

СЛЕД ЛЮБОВТА

Остава ли нещо след любовта? Дали самата тя не е химера – лъжовно, сладко проклятие, което всеки иска да изпита?

Любовта не е материално тяло, енергия или нещо, за което е доказано, че съществува. Тя е лекият повей на вятъра, който те обръща, вълните, които се разбиват в тялото ти, лъчите, галещи кожата ти, пясъкът, изтичащ между пръстите ти. Тя е всичко и нищо, радост и болка, песен и стон.

След любовта остават горчивия вкус на вече не толкова радостните моменти, разменени погледи и усмивки. Остава неприятното усещане при срещата с бившия любим. Остават изреченията: “Изглеждаш чудесно, никак не си се променила!” и “Обади ми се! Нали ми помниш номера?”

След любовта остават телефонни номера, които избледняват и се забравят и спомени, които никога не се забравят. Остават случайно направени снимки по време на екскурзиите, неподписани картички и загубени риби. Остават таксиметрови шофьори, които ни харесваха, и цветарките, които ни обичаха.

След любовта остават недовършени фрази и приятното чувство, когато пътьом вдъхнеш познатия парфюм, сладостно пропил в съзнанието. Остават въпросите: “Какво ще правиш тази вечер?” и отговор “Ще излизаме”. “Няма ли заедно?” “Този път не!”. Остават учудените погледи на келнерите в нашето кафене, когато ни виждат с други.

След любовта остават общите приятели, които се чувстват неловко от неволно изпуснатите фрази за бившия любим. Остават съучастниците, пазители на тайните, които вече не са тайни.

След любовта остава литалния вкус на несполуката. Остават мелодиите по радиото, които излизат от мода. Оставаш тайните знаци и любовните шифри. Остава страха, че ще чуеш чужд глас в телефонната слушалка.

Хиляди лъжи! След любовта улиците са празни, а градът пуст.

След любовта остават наранената суета и празното сърце. Остават малките подаръчета и големите надежди. Остават други мъже и други жени, други места, снимки и спомени. Хиляди измамни мечти.

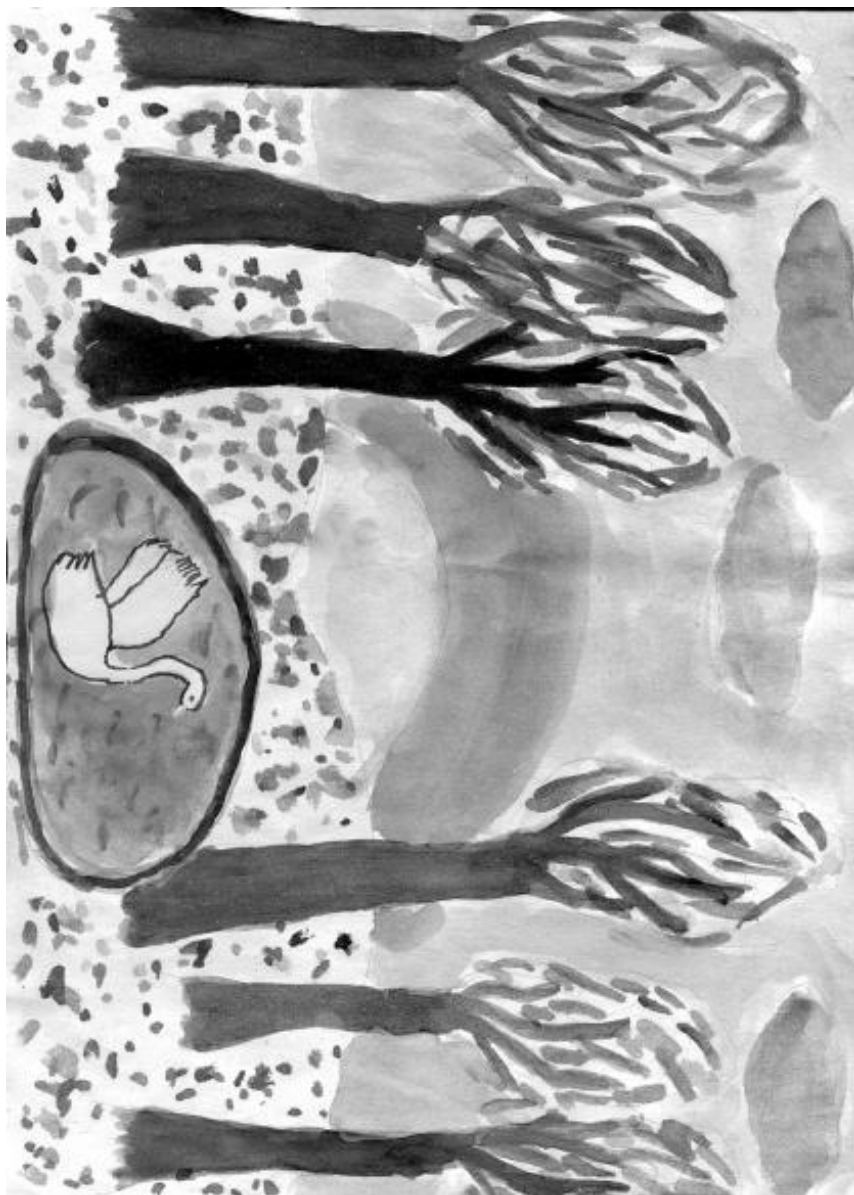
След любовта... след любовта не остава нищо!

Кристина Вичева

ИЗСЛЕДВАНИЯ

Весела Славчева

ПРЕДИСТОРИЯТА НА ЕДИН КОНКУРС

Или самочувствието, което всеки заслужава

През 2005 година, докато преподавах материала за десети клас, ми хрумна идея, породена от алогизма на учебното съдържание. След абстрактната философия на модернизма, веднага след уроците за символизъм, авангардизъм и абсурдизъм, стремглаво учениците трябва да се върнат 100 години назад и да открият прелестите на Възраждането. От години се разчита на словесното майсторство на учителя, за да се аргументират такива внезапни преходи. Реших, че моите ученици имат потенциала да се обърнат към Българското възраждане чрез дълбоко лични мотиви. Веднага след Коледната ваканция поставих темата “Моите родови корени”. В продължение на два месеца десетокласниците от Б и Г паралелки трябваше да събират устната родова история на своите предци, да направят интервюта, да поровят в семейните архиви и албуми. Предполагах, че ще им е интересно да научат повече за рода си с максимална отдалеченост назад във времето. Така след обзорен час за техните истории щяхме плавно да се върнем към възрожденската история и литература.

Месеците минаха бързо. В уречения час на всеки чин стояха цветни папки, големи табла с родословното дърво на всяко семейство, медали на герои от войните, снимки от края на 19 в., поздравително писмо от Президента на България към един от първите авиатори, билет, с който нечий дядо е пътувал с влака, за да отиде на фронта. А историите бяха страховити късове от реалния живот на хора, чиито наследници гордо разлистваха проучванията си.

Истината бе, че не очаквах да стигнат толкова далече. От толкова години ги познавам тези точно дечица – първите ми ученици – помня бележника, пълен с трохи на отличника Любчо, чиято сестричка бе много палава, помня Цвета, дошла по-късно за първия учебен ден, защото беше сбъркала класа и учителката, помня широката ѝ усмивка зад големия букет, помня всички до един.

Познавам постиженията им и все пак не бях очаквала, че ще положат толкова много труд. В него момент осъзнах, че Паисий Хилендарски, Чинтулов и Славейков са разбираемо много важни за литературната ни история, но откритията на тези 17-годишни момичета и момчета са от изключително значение за техния живот. И изпитах тяхното удоволствие.

Убедена съм, че нищо не е случайно. Само дни след като събрах материалите попаднах на брошура:

Четвърти национален исторически конкурс

Организиран от фондация “Ценности”

Фамилната история и превратностите на XX век

Нямах търпение да я занеса в училище! Сякаш този конкурс беше в чест на моите ученици. Събитията следваха едно след друго. Срещнах се с г-жа Диляна Иванова от Историческия музей. Тя прегледа изследванията и оригиналните приложения. Каза, че в момента в Европа се дава превес на устната история, особено от времето на социализма и че би желала да се срещне с учениците. При срещата г-жа Иванова говори за перспективите на подобни проучвания и заяви, че Историческият музей би желал да вземе всичките над петдесет разработки в своя фонд. Нещо повече, ако се отдаде възможност, налице е добра воля да бъдат издадени за сметка на музея тези ученически проучвания.

От тук насетне предстоеше още работа до декември, когато се приемаха изследвания за Националния конкурс.

Тази учебна година, притеснени и излишно скромни, голяма част от единадесетокласниците вече, предпочетоха да не участват. Месеци наред работиха Мариела Георгиева, Габриела-Мария Пламенова, Кристина Вичева, Ралица Златева, Цвета Кънчева и Мирослав Желев. Всички те направиха своите първи своеобразни дипломни работи – като обем, структура, съдържание, библиография и приложен архив. Мариела бе подготвила мултимедия, но и останалите бяха подходили оригинално при оформянето.

На 10.12.2005 г изпратихме пощенската пратка с логото на училището. Предстои класирането през април и, дай боже, лична устна защита през май 2006г.

Разбира се, това е конкурс с национално участие и резултатите не са предизвестени. За мен, един учител, който само даде началния

тласък, по важно е друго. Всички мои ученици до един признаха: ”Няма никакво значение дали ще вземем награда. Оpozнахме предците си, дори не сме подозирали колко много неща са се случили преди да се родим. Сега сме по-щастливи!”. Съжалявам само за едно – за скромността, която попречи на останалите 45 да изпратят и своите “поводи за щастие”.

Р. С. През месец май 2006 г. сред 400 разработки, до Публична защита пред академична комисия са допуснати 25. Сред тях и този на Ралица Златева.

ХАРЕМ – ЛАГЕР НА СМЪРТТА

Коста и Мария. Така са се казвали моите прапрадядо и прапрабаба. Живели са в Македония и са имали изключително трудната задача да съхранят и продължат рода по времето, когато България е била под турско робство. Скоро след брака им се ражда моята прабаба. Кръстили са я Гуца. Въпреки бременността си, моята прапрабаба Мария е останала изключително красива жена. Все още кърмеща своето бебе, тя е отвлечена от турчин в харем. Загубил любовта на живота си, Коста е бил страшно отчаян. Търсил е много начини да върне жена си вкъщи, но не успява. Голяма част от роднините и познатите на младото разцепено семейство го убеждава да спре, за да не загуби живота си и да намери утеха в единственото останало късче от жена си – Гуца. Така и прави. Същевременно моята прапрабаба е живяла в харема като лична робиня на турчина. Като плод на това унижение и нещастие се раждат там две момчета близнаци. След нахлуването на съветската армия и победата ѝ над Османската империя, турците отстъпват. Виждайки краха на турската империя и имайки предвид слабостта на турците в този момент, прапрабаба ми Мария се пробва да избяга от харема, вземайки със себе си двете си деца. Опитът обаче е неуспешен. Тя е заловена и за назидание на другите жени в харема на турчина е заровена жива в земята, пред очите на всичките други жени и дори пред очите на своите деца. Така почива, без да види и усети свободния живот извън оковите на турското робство.

Баба ми Македонка ми разказа още една история, която ѝ е предадена от моя дядо Стефан. Дядо ми е четвъртото дете в семейството на моите прадядо Кръстьо и прабаба ми Ангелина. Първото детенце на младото семейство е било много красиво момиченце. Също както Мария, тя е отвлечена от турски паша. Семейството е страшно потресено от случилото се, но по това страшно време на турско робство да застанеш срещу властта, се равнява на смърт. След отвлечането на момиченцето никой не е

виждал нито турчина , нито детето. Информация за живота на детето няма.

Две години след отвлечането на първородната дъщеря, в семейството на праядо Кръстьо и прабаба Ангелина се ражда още едно момиче. То е кръстено с красивото християнско име Вангелия. Обичайна практика за времето е било красивите момичета да бъдат татуирани с кръст на челото, за да бъдат предпазени от мюсюлманските поробители. След преживяното, но не и все още забравеното отвлечане на първородната дъщеря, Кръстьо и Ангелина решават веднага след раждането на Вангелия, да я татуират с кръст на челото. Това е било единственото защитно средство, с което е можело да се предпази едно красиво момиче от тиранията на поробителите. Може би благодарение на този кръст Вангелия е достигнала своята възраст, усеща какво е да си свободен и ражда своите деца в свободна държава. Не мога да си представя болката на моите прабаба и праядо, когато им е отнета рожбата, но по думите на баба мога да съдя, че е било изключително тежко. Дори баба говореше с мъка за случилото се. Докато ми разказваше това, ме побиха тръпки. Нима наистина хората могат да бъдат толкова жестоки? Как е възможно едни държави да трупат богатства и да не забелязват какво се случва в техните съседни държави? Представих си в каква безизходица са се намирали моите прадеди. Колко безпомощен трябва да си, за да се надяваш едно изображение, макар и то да е на светия кръст, да спаси твоето дете?

Тези истории ми бяха разказани от моята баба Македон-ка през октомври 2005 година. Тя ги знаеше от своите родители, които са предали почти всичките си исторически спомени още докато баба е била дете. Въпреки малката си възраст , баба е запомнила всичко това, понеже историите са изключително интересни.

Мелис Ахмедова, III г клас

РОДЪТ – ВСЕЛЕНАТА НА ЕДНО ЧОВЕШКО СЪРЦЕ

Родът е основна социална единица, благодарение на която във време на робство се запазва един народ. Той е от първостепенно значение за общността, а за отделния индивид е смисъл на живота - минало, с което да се гордее, настояще, в което да се бори за запазването и продължаването му, и бъдеще, което е възможността да даде живота си за благополучието на целия народ. Родът придобива различни измерения за отделната личност. За едни той е ограничение, невъзможност човек да бъде оценен според своите собствени възможности и зависимост от други хора, макар и това да са роднини. За други родът означена опора в трудни моменти, топлотата на майчината прегръдка, сигурността на бащиното огнище.

Предците са миналото, което със своята невидима ръка рисува бъдещето. Ето защо човек трябва да познава корените си - за да се окаже най-добрият плод на десетки други, несъзнателно вложили всичко от себе си, за да може той да се роди и да бъде по-добър от тях.

Човешкият живот е прашинка в сравнение с вечността. Тя е силата, която направлява полета на тази малка, но по своему уникална и неповторима частичка, отвежда я на различни места, изправя я пред препятствия, за да провери дали заслужава да продължи своя път. Ако успее да ги преодолее, я издига още по-високо отколкото е била, за да може да усети щастието на изживяната победа.

Епохата определя начина на живот на отделната личност, нейните стремежи, идеали и чувства. По време на война щастие за човека е да остане жив и да има насъщния, ако е поробен да бъде свободен. Неговият живот и малката вселена, която сам е създава около себе си, са всичко за него. Домът му, всеки малък детайл в

обзавеждането, навиците му отразяват него самия като характер и светоглед.

Днес живеем в панелни апартаменти, които забързаното ежедневие превръща в хотелски стаи, използвани от семейството като “сборен пункт”. В миналото обаче построената със собствените ръце къща и дори простичките предмети означават всичко. Ето защо е много важно да се познава битието на предците, за да може да се разбере що за хора са били, какви проблеми са имали, за какво са мечтаели.

Животът е низ от препятствия, които съпътстват една епоха. Веднъж са робство, друг път война за независимост или пък проста житейска борба за физическо оцеляване.

Но независимо от това колко различни са тези хора и техните проблеми, кръвта е онази невидима нишка, свързваща поколенията, която плете бъдещето, но винаги дърпа назад, за да може човек да преосмисли живота си, да опознае себе си, да чуе заветите на предците си.

Цвета Кънчева, XI б

„ЕДНА ЖЕНА РАЗКАЗВА”

“Често правехме тлъки.”-разказва баба Пенка и ми обяснява понятието-събират се младежи от махалата в някоя къща, за да помагат например при бележенето на папури, друг път в друга къща, където има нужда от помощ. След свършване на работата идват свирачи и всички се забавляват.

Забавляват се също и на седенките, и на хорѳта. Седенки има всяка вечер освен срещу сряда, петък и неделя. На тях се събират всички млади хора от махалата и си приказват, а момите предат. Хора има всяка неделя, а на Великден, Коледа и Гергѳовден траят по три дни. На празници не се работи, тѳй като всички са вярваци. “Всички

ходеха на църква.”-разказва баба.“Нас от малки ни караха да постим и след това ни водеха да ни причастят, всички се причастяха.”

Единствената екскурзия, на която баба Пенка е ходила, се състои, когато тя е в пети-и клас. Тогава тя посещава Свищов, Ловеч, плава с параход по Дунав. “Водиха ни във ферма. Там гледачи на добитък ни разказваха за фермерството.”, споделя жената. Един път отива заедно с приятелки на Троянския манастир - пеша през горите. На моето учудване тя отговаря: “Ами ние навсякъде ходехме пеша-и до Севлиево, ама то не е далеч, на няколко километра. Сутринта отиваме и същия ден се връщаме.” Тези “няколко километра” всъщност са 15 и веднага се сещам, че когато ходим някъде заедно с баба и тя вижда как заради нея вървим бавно (тъй като поради много силни болки в краката тя едвам крачи), тя казва “Ех, като кон тичах като млада, а сега...едвам ходя.” След това малко отклонение трябва да спомена, че когато разпитвах баба и ѝ зададох въпроса кое събитие в живота си би определила като много важно, събитие, след което се е променил животът ѝ, тя се замисля и със светнал поглед казва: “Една зима с мойта сестра и една комшийка ходихме в Пловдив като слугини-да видим града, хората. Там бяхме на заведение-на танци. Беше много хубаво!” За да повярва човек, че това събитие е наистина значимо за тази жена, трябва да спомена, че баба Пенка никога не е виждала морето.

Христо Кънчев Йонков е роден през 1923г. в с.Столът. има трима братя и една сестра. Преди да отиде войник работи като градинар в Загреб.

Дядо участва във Втората световна война. Редовен войник е и точно преди избухването ѝ трябва да бъде уволнен, но го задържат.

След повече от 22 месеца на фронта се връща невредим и заминава за София, където живеят братята му. Там работи като полицаи и си намира жена. Скоро след това обаче родителите му казват на него и братята му, че един от тях трябва да се върне на село, за да се грижи за тях и да обработва земята. Тъй като дядо Христо е напуснал най-скоро родното място, той се връща заедно с жена си. Но животът на село се оказва прекалено труден за нея и тя се връща в

София. “Ами тя не е била научена да работи!”, допълва баба-“А жената на село е робиня!”

Създаване на семейството

“Мене много момчета ме искаха, ама аз все отказвах.”-започва баба Пенка-“Все им намирах някакви кусури. Затова толкова късно се ожених.” С дядо ги запознава една нейна леля, негова комшийка. После следва сватбата. Баба ражда първо баща ми-Иванчо (1954г.), а три години по-късно-леля ми Милка. Те се появяват на бял свят в болницата в Столът. Питам колко месеца след раждането жените се връщат да работят на полето, а баба Пенка отговаря: “О, като минат 2-3 седмици ги повивахме и ги носехме в цедилка. Така съм ходила на километри с татко ти на гърба си.”

“А като ходехме на нивата, връзвам ги на дърво или ги слагам в полюлейка и ги оставяме самички. Само Господ ги е пазел!” Тук баба се сеща за няколко случки-веднъж баща ми се изхлузва от полюлейката и се обръща по стомах на току що ожъната нива. На лицето му бode и той пици, държейки главата си във въздуха, тъй като е бебе и още не може да се изправя. Майка му е толкова далеч, че не го чува. Една друга жена го вижда, намира баба и ѝ казва. Цялото лице на баща ми било нарязано. Друг път леля Милка се търкулва в една вада и заспива на жаркото слънце. Като я намира, не се знае след колко време, баба Пенка се изплашва да не би бебето да получи слънчев удар, но му няма нищо. “Тъй ги отгледахме-по нивите.”, обобщава старата майка след края на разказите си.

ИЗ “МОЕТО РОДОСЛОВНО ДЪРВО”

Историята на Вучовия род започва в далечната 1792 г. По това време в Белица планина, която е разположена в източната част на Ихтиманския балкан, до река Тополница има три селища: Старо село, Манастира и Богданово.

Махала Богданово е разположена дълбоко в планината, където по това време там живее Томе – дядото на Вучо. В началото на 19 в. синът му Божин избягва от Богданово, заради чумата, нападнала селцето, и се заселва в едно дере, на един километър от Богданово, където има извор. Божин има трима сина и една дъщеря. Това са Вучо, Герги, Косто и Маринка. За родителите му не се знае нищо, но най-вероятно са умрели в Богданово от чумната болест.

Вучо е “смел, с широки гърди, с буен характер”, така описва Лазар Илиев Иванов /правнук на Вучо и първи захванал се да пише историята на този род/ своя пращад и сякаш най-естественото нещо е Вучо да си вземе за жена първата мома на селото, най-хубавата и смелата в цяло село Белица, която ще му бъде лика-прилика. Така и става. Тази мома се казва Неда. Не само с хубостта си се слави тя из Белица, а и с медения си глас, който оглася нивите и саденките. Всеки ден Вучо изкарва овцете и козите си на паша под Дълга нива, където живее неговата любима. Той знае, че Неда ще чуе звънците на животните, ще вземе котлите, ще тръгне за кладенеца и ще запее, за да я чуе Вучо. Тогава Вучо ще се провикне силно и сърцата на двамата ще трепнат. Но както и в приказките, и тук има пречки, които се изправят на пътя на двамата влюбени. Тази пречка е дядо Тодор /бащата на Неда/. Той не иска да даде дъщеря си на Вучо, заради буйния му нрав. Знаейки това, Вучо предупреждава майката на Неда, че ще им запали къщата и плевните, ако не му дадат Неда за жена. Като познават Вучо и характера му, те решават, че най-добре ще е, ако се съгласят за сватбата и така не след дълго Божин Томов и дядо Тодор се сродяват.

Неда и Вучо се замогват. Раждат им се четиринайсет деца, от които три умират малки, а единадесет се задомиават и оженват. От тях

шест сина /Иван, Христо, Петър, Ангел, Атанас, Божин/ и пет дъщери /Магдалена, Митра, Мария, Стоянка, Елинка/

На седемдесет годишна възраст Вучо вече е оженил всичките си синове и дъщери. Той е спокоен и се радва на многолюдното си семейство. Най-обичният му син е Атанас, предпоследният син на Вучо. Той е силен, буен и непокорен като баща си.

Няколко дни след военната си служба, Атанас се завръща в Белица. Когато вижда, че нивата му е засята, много се ядосва и започва да я оре. Брат му Ангел, който е засял нивата, вижда това, но не му казва нищо, защото знае какъв нрав има. Затова отива и казва на Вучо.

Вучо излиза, отива на нивата и му казва да спре да оре, за да не се губи засятото жито. Атанас обаче казва: “На мене си я обещал, нивата е моя”. Тогава Вучо го предупреждава втори път и му казва, че ще го убие. Атанас продължава да оре. Тогава Вучо влиза в къщата, взема заредената си пушка и със строг заповеднически тон казва: “Махни се от нивата. Убивам те!” Атанас спира воловете и тръгва с брадвата към баща си да се бие. Тогава Вучо стреля и убива любимото си дете. Когато след един час идват кмета и секретар-бирника от общината, Вучо бил избягал в гората, където с е крие цели месеци. Когато най-накрая се предава, е изправен пред съда в Пазарджик. Осъждат го само на една година, тъй като има много голямо потомство и според съдиите “на сто души внуци, един жертва може”. Този инцидент прави последните години на Вучо много тежки, изпълнени с мъка и угризения. Вучо умира на стогодишна възраст.

Беше ми безкрайно интересно да изучавам своите корени. Мисля, че всеки трябва да го направи, не за някаква награда или поощрение, а за самия себе си. Това именно е направил моя дядо Стоян през 1982 г., когато е завел своето и семейството на брат си в самия извор на Вучовия род – с. Белица.

Екскурзия в Белица

1. Даниела, 2. Светлана, 3. Русанка, 4. Евгени – брат на Русанка,
5. Николай – брат на Стоян, 6. Пенка – съпруга на Николай,
7. Филип – син на Николай, 8. Христина – дъщеря на Николай

Когато аз продължих изучаването на моя род, много ми помогна свитъкът на Лазар Иванов, предаден на моя дядо Стоян през 2001 г. Аз открих, че не съм сама на този свят, че има хора, които са се борили с предизвикателствата по пътя си, за да мога да живея аз. А не е ли това точно смисълът на човешкия живот? Да се бориш, да успяваш, да оставиш нещо след себе си. И колкото и безсмислен да ни се струва животът понякога, колкото и да се чувстваме като Сизиф, който бута своя камък вечно, ние трябва да се борим, както са правили и Вучовци.

Животът ни поднася най-различни изненади: добри и лоши. Тъкмо когато нещата започват да се нареждат, се случва някое историческо или друго събитие, което преобръща живота ни. Така се е случило с прадедите ми Вучо, Стоян и Христо, така се случва и с моите родители.

Не знам какво ме чака. Надявам се никога да няма войни, надявам се държавата ни да стане добро място за живеене и аз като моите деди да намеря сили да посрещна предизвикателствата и да живея достойно в името на род и Родина.

Николай Чакъров –
преподавател по история

ИЗВЪНУЧИЛИЩНИЯТ ЖИВОТ В DEUTSCHE SCHULE РУСЕ В ПЕРИОДА 1926 – 1944 г.

Създаденото през 1883 г. Немско училище в гр. Русе бързо придобива голяма популярност не само в града, но и извън него. Причината за това са няколко факта: обучението се води на немски език, за преподаватели са привлечени млади специалисти, повечето от които са завършили в чужбина и притежават докторска титла, но най-вече откриването в училището на курсове по счетоводство и търговска кореспонденция. Ръководството на учебното заведение залага на “търговския” облик и това позволява пред 1906 г. да се открие Търговска гимназия, която се оформя като елитно русенско училище. Неуспешното за България участие в Първата световна война се оказва пагубно за Немското училище, т.к. през м. октомври 1918 г. то е закрито от френските окупационни войски, а сградата му е конфискувана.

Германската страна, обаче, след войната не се отказва от училището. Благодарение най-вече на директора д-р Карл Виргенц се доказва, че сградата на училището е частна собственост и като такава не може да бъде конфискувана. Това позволява на Германия да заведе дело срещу Франция в Международния съд в Хага през 1923 г. и да го спечели след две години, като френската страна трябва да заплати на германците сумата 4,5 млн. лв. като компенсация. С тези пари директорът закупува нов имот, за три месеца се построява нова

сграда и на 15 септември 1926 г. Немското училище в гр. Русе отново отваря врати, радвайки се на още по-голяма популярност. През 1929 г. се възстановява и Търговската гимназия.¹

Учебните занятия в училището протичат по всички наредби и правила, утвърдени от Министерството на народното просвещение. Интересен и любопитен е извънучилищният живот, изпълнен с много представления, чествания, състезания и екскурзии, въпреки че занятията са сутрин /4 или 5 часа/ и следобед /2 часа/ и приключват около 15.00 ч. Deutsche Schule разполага с ученически хор, ръководен от учителя по музика Хорст Кьониг, училищен оркестър, танцов състав и куклен театър². За всички по-значими празници се организират училищни прояви, като най-тържествено се отбелязва денят на светите братя Кирил и Методий – 24 май. На входа на училището се поставя голям портрет на братята, а отделно всяка класна стая е украсена с икона на първите славянски учители. Всички те постоянно са обсипани с цветя. Непрестанно звучи общоучилищният химн “Върви, народе възродени”, изпълняван, разбира се, на български език. Уреждат се и чествания на видни германци – Й. Гьоте, Фр. Шилер, Л. Бетовен, Р. Вагнер и др., съпроводени с богатата културно-музикална програма.

Особено незабравими за всички ученици са различните карнавали, маскарадните балове по Заговезни, пролетните празници и др. под. Най-ярки, обаче, са Коледните тържества. Подготовката за тях започва още през есента и участват всички ученици – от първокласниците до абитуриентите. Училищният хор /под ръководството на учителя Х. Кьониг/ изпълнява известни немски и български коледни песни под съпровода на училищния оркестър, танцовият състав радва с подходящи танци, театралната трупа изнася коледни сценки. В часовете по ръчен труд учениците изработват различни предмети и ушиват дрехи, които се разпродават на специални изложби. Събраните пари /както и непродадените дрехи и предмети/ се даряват на бедни русенски семейства. За подобни тържества съобщава вестник “Русенска поща”.³ Пак от същия вестник научаваме, че в края на м. декември 1936 г. ученици от Немското училище представят в салона на Общинския театър пиесата “Ханс Вундерсат” в полза на бедните граждани на гр. Русе.⁴

Към училището функционира и куклен театър на Каспер, който всеки месец се явява пред публика. Ученици от Търговската гимназия с около 30 кукли и декори, изработени от тях самите, изнасят представления на пиеси по приказки, които са любими на най-малките ученици от детската градина и началните класове. Съобщения за подобни представления често се срещат в русенската преса.⁵ Театърът провежда турнета и пред ученици от другите немски училища в България (София, Варна, Пловдив, Бургас). Доходът от всички представления се събира в специални каси и се използва само за общоучилищни нужди.⁶

Според утвърдените традиции в училището всяка сряда следобед се провежда спортен полуден – учениците играят футбол, народна топка, организират се и лекоатлетически състезания. Деен участник в тези спортни мероприятия е и много популярният и обичан учител в прогимназията д-р Валтер Бринкман. Имената на победителите се поставят на специално табло до входа на училището. Всичко това, по спомени на бивши ученици, става на игрища, намиращи се в днешния Парк на младежда (разбира се, при подходящо време).

В рамките на спортните празници се провеждат и гребни походи по река Дунав. За такъв разказва учителят д-р Егон Гауке в юбилейния сборник от 1933 г... “Deutsche Schule im Auslande 1883–1933”. Младите гребци, притежаващи единствената по Долен Дунав “махагонова спортна лодка с люлеещи се кресла “Хинденбург”, рано сутринта тръгват на път, като целта е рибарското село Пиргово, намиращо се на 13 км. от Русе. Въпреки лошото време (дъжд, насрещен вятър) гребците достигат своята цел и след кратка почивка тръгват обратно за Русе. Независимо, че времето още повече се разваля, вятърът се усилва и дори пълни лодката с вода, всички успешно се завръщат в града, доволни и измокрени.⁷ Подобни пътешествия не са рядкост за възпитаниците на училището и оставят незабравими спомени в участниците и техните близки.

През ваканциите Немското училище урежда за своите възпитаници класови и общи екскурзии около Русе (хижа “Приста”, Образцов чифлик, лесопарк “Липник”, село Червен) и из България за опознаване на нейните забележителности, които оставят трайни спомени в съзнанието на учениците. Дори и днес бивши възпитани на

Deutsche Schule с умиление си спомнят за тях. Сведения за едно такова дълго пътуване из България отново намираме в юбилейния сборник от 1933 г. В материал от учителя Ерих Тийде (“България като туристическа страна”) се разказва за чудесата и прелестите на нашата страна. Авторът отбелязва, че всеки – и географът, и историкът, и художникът, и поетът, ще намери в нея по нещо за себе си. Той е впечатлен от славното минало на България, посещавайки старите столици Плиска, Преслав и Търново, паметникът на връх Столетов, старият Несебър, Рилският манастир. С особено възхищение разказва за пътуването по балканската железница от Търново до Казанлък, за българското Черноморие, за “стръмните склонове на величествения Балкан”, за “кристално чистите езера и вековните елхови гори на Рила и Пирин”. Е. Тийде е очарован и от “справедливата гордост, здравото национално чувство и естествената непринуденост” на българите, с които той е общувал. Накрая пътеписът завършва с призив към германците да посетят “страната на слънцето, розите и плодовете”.⁸

През 30-те години на XX век Училищното ръководство организира за най-добрите ученици от Гимназията екскурзии до Германия. Разходите за тях се поемат изцяло от родителите на гимназистите, но т.к. повечето деца са от заможни семейства, явно за тях това не е голям проблем. Първата е осъществена през 1935 г., но, за съжаление, за нея няма много сведения.

За пътуването през 1936 г. информира вестник “Русенска народна борба”, където участникът в екскурзията Любомир Беев увлекателно разказва за обиколката из Германия.⁹ В края на месец юли, под ръководството на учителя д-р Валтер Бринкман, учениците отпътуват с влак за Германия. На Берлинската гара те са тържествено посрещнати, като дори към групата е “аташиран” д-р Емил Синторен, който трябва да се грижи за здравето на екскурзиантите, докато са в Германия. Любопитно е, че по време на цялата екскурзия учениците носят на реверите си “големи трикоълорни ленти”. Гимназистите посещават Потсдам, където разглеждат замъка “Сан Суси”, зоологическата градина и намиращия се в нея аквариум. В столицата правят въздушна разходка над града с тримоторен самолет “Юнкерс”, предоставен им лично от министъра на пропагандата Й. Гьобелс. Освен това посещават олимпийския

стадион, като наблюдават и състезания от XI Олимпийски игри, и фабриката за електрически крушки “Осрам”, където се запознават “в детайли с цялото производство” и с музея на фабриката. На следващия ден разглеждат Търговското изложение и са силно впечатлени от новото за времето си откритие – телевизията, като Л. Беев отбелязва, че “не е далеч времето, когато, говорейки по телефона с домашните си, ще можем да се виждаме”.

След Берлин учениците пристигат в Хамбург, където отсядат в дома на родителите на В. Бринкман. С корабче, осигурено от кмета на града, те разглеждат огромното пристанище и посещават остров Хелголанд. Следващата спирка е град Дрезден и най-големият завод за киноапарати “Цайс-Икон”, който произвежда, според думите на германски инженери, “най-добрите и най-усъвършенстваните апарати”. Екскурзиантите присъстват и на представление на Дрезденската опера – “Сватбата на Фигаро” от В. А. Моцарт. След посещение на още няколко по-малки градове и села в Германия, на 7 септември гимназистите се връщат в България.

Явно по време на екскурзията в Русе са плъзнали разни слухове, което е накарало водача на групата В. Бринкман да изпрати съобщение до вестник “Русенска поща”, че “всички ученици са бодр и здрави”.¹⁰

За следващата екскурзия от лятото на 1938 г. научаваме от ученическия вестник “Aufwdrts”, който по този повод излиза със специална брошура под заглавие “Fünf Wochen im Auto durch Deutschland” (“Пет седмици с автобус през Германия”). В нея самите ученици и учители разказват за екскурзията, за посетените градове и за техните забележителности. Гимназистите отпътуват с кораб “Хелиос” от Русе до Виена, откъдето с автобус посещават и разглеждат Залцбург, Берхтесгаден, Мюнхен, Улм, Щутгарт, Шварцбург, Лайпциг, Ваймар, Хамбург, Магдебург, Берлин, Потсдам, Дрезден, Фрайберг, Нюрнберг и Пасау, откъдето с кораб, отново по река Дунав, се завръщат в България, посещавайки Линц, Виена, Будапеща, и Белград. С групата пътуват и учителите Валтер Бринкман, Отилие Матичка и Хорст Кьониг. От публикуваните в брошурата снимки се забелязва, че учениците винаги са със своите униформи, а ризите на момичетата са извезани с българска шевица. От материал на Х. Кьониг в края на изданието научаваме, че пъту-

ването е организирано от Немско – българското дружество в Берлин и се изказва специална благодарност на генералния му секретар г-н Хауке.

Пак от брошурата научаваме, че през 1940 г. се подготвя трета екскурзия из Германия /по поречието на р. Рейн/, но поради започналата през 1939 г. Втора световна война тя не се провежда.

Самите екскурзии са много добре подготвяни, учениците предварително получават програма, в която е описано цялото пътуване, ден по ден, и, по спомени на учениците, всичко се е спазвало и не е имало неприятни инциденти.

От направения кратък преглед на извънучилищния живот в Deutsche Schule Русе, е видно, че той никак не е бил скучен. Сериозните занимания в часовете се редуват със запомнящи се и дълго след това коментирани тържества, балове, състезания и екскурзии. Все неща, които разширяват знанията на учениците, запознават ги с техни връстници от Германия, възпитават ги в патриотизъм, другарство, взаимопомощ, каляват техния дух, развиват ги физически и най-важното – премахват бариерите между учители и ученици и изграждат взаимоотношения на приятелство и взаимно уважение.

Бележки:

1. По-подробно виж: Чакъров, Н. История на Немското училище в гр. Русе 1883-1944. Русе, 2001, 34-39.
2. Virgenz, K. Deutsche Schule im Auslande 1883-1933. Festschrift.S., 1933, p.28.
3. В. “Русенска поща” – бр. 4783, 6 ян. 1936.
4. Пак там, бр.5163, 27 дек. 1936.
5. Пак там, бр. 4945, 19 юни 1936.
6. Virgenz, K. Цит. съч., p.28.
7. Пак там, 37-38.
8. Пак там, 58-62.
9. В. “Русенска народна борба” – бр. 1556, 14 авг. 1936; бр. 1577, 4 септ. 1936.
10. В. “Русенска поща” – бр. 5013, 25 авг. 1936.

В ТЪРСЕНЕ НА МИНАЛОТО

В два поредни дни историята излезе от учебниците за възпитаниците на СОУПНЕ “Фридрих Шилер” – гр. Русе. Група от 30 ученици мина по пътя на “големите” писатели и революционери, докосвайки се до запазения дух на Българското възраждане. За впечатленията си от Сопот, Карлово, Калофер, Копривщица и Панагюрище ще ни разкажат две единадесетокласнички, взели участие в екскурзията – Мариела и Габриела – Мария, които любезно предоставиха и снимки от личния си архив.

* За начало бих искала да ви попитам с какви нагласи тръгнахте от Русе?

Какво очаквахте да видите по време на тази екскурзия?

Мариела: Повечето от нас искаха да разнообразят ежедневието си, да се разтоварят и отърсят от училищните грижи.

Габриела-Мария: Това е родният край на дедите ми и аз много исках не само да опозная родните места на бележити българи като Левски и Ботев, но и да науча нещо за себе си. Освен това смятам, че в програмата бяха включени градове, които всеки един българин трябва рано или късно да посети.

М: За да обикнеш родината си, трябва първо да я опознаеш. Аз мисля, че самото пътуване също си заслужаваше. А местата, които посетихме ние, са местата, където е писана историята.

* Екскурзията е с литературно-историческа насоченост.

Кое беше по-интересно за вас – да се потопите в атмосферата на малкия възрожденски град или да се докоснете до света на автори като Вазов и Ботев?

М: Малкият град е интересен с това, че историята те обгръща отвсякъде и ти създава завършена картина на цяла една епоха улиците, къщите, архитектурата, всичко е едно цяло.

Г.М: Градът е всъщност разширеният свят на автора. Не може да придобиеш представа за Вазов например само по интериора в къщата му. Трябва да се разходиш из Сопот, Копривщица, Карлово и едва тогава пред теб оживяват неговите герои, дори виждаш

чорбаджи Марко и многобройната му челяд под асмите във Вазовия двор.

* Имаше ли нещо, което да обединява посетените градове и кой от тях изпъкваше, различаваше се коренно от останалите?

Г.М: Определено ги обединява възрожденският дух.

М: Но Копривщица имаше един по-различен заряд – архитектурата, всичко е автентично запазено

Г.М: Това е един “исторически резерват”, както ни обясниха екскурзоводите.

* Първа спирка е бил градът на розите и Левски – Карлово? С какво ще запомните този град.

Г.М: В Карлово посетихме къщата-музей на Левски. Интересно беше, че стълбите на къщата са автентични, а останалата част реставрирана.

М: Къщата беше сравнително бедно уредена. Бяха изложени множество картини и книги, посветени на живота и делото на Левски.

* Кое ви направи най-силно впечатление?

Г.М: В двора на къщата имаше изграден параклис, в който се пазят косите на Левски.

* Косите, които той е отрязал, след като се е отказал завинаги от монашеския живот?

Г.М: Да, точно така. Това бе много впечатляващо.

М: Освен това на една от стените в къщата му бяха изписани различни прозвища, под които той е обикалял България.

* А какво бихте казали за Сопот и къщата на Вазов?

Имаше ли нещо различно в нея?

М: Безспорно къщата на Вазов впечатлява както с външния си вид, така и с богатата си уреденост.

Г.М: Изключително приветлив двор, с изворче, чешмичка и една асма – картина, която ни се разкрива с цялата си прелест в първа глава на “Под игото”. В една от стаите имаше макет на всички най-известни негови герои.

М: До самата къща се намира и музей, отделящ внимание не само на живота на твореца, но и на неговото литературно наследство.

* Успяхте ли да се разходите из самия град Сопот и да разгледате и други забележителности?

Г.М: Влязохме в един метох, видяхме къде се е укривал Левски и се запознахме с историята на неговата покровителка – монахиня Христина.

М: Видяхме и една от най-старите църкви в България, която бе наполовина построена под земята. Там се намираше и лоза на около 350 год.

* Първият ден от обиколката е завършил в Панагюрище. Какво интересно се случи там?

Г.М: Посетихме два музея, в които видяхме от черепите на загинали български въстаници до макети на възрожденски занаятчийници от черешово топче до “Верую на един четник”.

М: Посетихме къщата-музей на Райна Княгиня, видяхме копие на знамето, ушито от нея.

Г.М: На мен ми направи най-силно впечатление препис на разпита, на който е била подложена Райна Попгеоргиева след залавянето и от турците.

* За живота на Райна Княгиня се знае много малко. Вие научихте ли нещо ново, интересно за нея?

Г.М: Тя е имала 3 деца, спасила се е от турците, доживяла е до Освобождението и е била около 60-годишна, когато я е сподирала смъртта. Това е нещо, което смятам, че много малко хора знаят.

* В учебната програма за 11 клас е включен и Ботев, така че вие имате пресни впечатления от неговата поезия и публицистика. Помогна ли ви това по някакъв начин да вникнете по-дълбоко в света на автора, посещавайки родната му къща в гр. Калофер?

М: За всички, мисля, беше изключително интересно да разгледаме къщата-музей на Христо Ботев. Разбира се, че наученото в училище ни помогна, но от прекрасно изнесената ни беседа получихме и много нова информация.

Г.М: Любопитно е, че къщата е била опожарена по време на Априлското въстание, но през 1944 г. е реставрирана по спомените на най-малкия Ботев брат – О.З. Ген. Кирил Ботев, и е отворена за посетители. Освен това там видяхме и макет на кораба “Радецки”.

* Копривщица е градът, в който сте посетили най-много обекти-къщите на Каравелов, Дебелянов, на Лютовия и Ослековия род.

С какво всъщност ще остане в съзнанието ви този град?

Г.М: Най-впечатляващ за мен бе монументалният паметник на Бенковски и Хвърковатата чета, който е високо над Копривщица и открива приказна гледка към града.

М: В къщата на Любен Каравелов видяхме и една от най-старите печатни машини в България. За съжаление не можахме да посетим дома на Каблешков, тъй като беше в реставрация. За сметка на това преклонихме глави пред гробовете на множество загинали в Копривщица български възрожденци.

* Разбирам, че Копривщица ви е пленила с красотата си. Кои са първите три думи, които ви хрумват, чувайки името на този град?

Г.М: Къщички, възрожденски дух, паметник

М: Възраждане, китно градче, красота

* Чрез какво успяхте да се докоснете до възрожденския дух, витаещ във всички посетени от вас градове?

М: Може би чрез изгледа, вида на самите градчета.

Г.М: На мен лично много силно ми въздействаха разказите на ръководителката, която пътува с нас.

* Най-любопитното нещо, което научихте е...

Г.М: Подробности около живота на Райна Княгиня.

М: Видяхме къде се е укривал Левски.

* В край на нашия разговор искам да ви попитам с какво това преживяване ще остане специално за вас?

Г.М: Когато бях например в къщата на Бенковски се чувствах горда и щастлива, че мога да бъда там, че съм това, което съм.

М: Усетих гордостта да си българин и чувството на отговорност пред хората, дали живота си за нашето щастие.

Мисията на поета според трите стихотворения “Моите песни” на Иван Вазов (Междутекстова съпоставка)

1. “Моите песни” (определение) – “Моите песни” и в трите стихотворения означава буквално моите възгледи, моите разбирания, моята душа, моя свят. Те определят мисията на поета, с която той съдбовно е натоварен.

2. Таблица, сравняваща трите стихотворения:

	“Моите песни” – Стихосбирка “Звукове” 1891г.	“Моите песни” – Стихосбирка “Скитнишки песни” 1899г.	“Моите песни” – Стихосбирка “Под гърма на победите” 1913г.
1. Как при- съства поетът в стихо- тво- рени- ето?	В първото стихотворение поетът присъства чрез местоименни форми като “ме” и “моите”; присъства чрез своите песни, които всъщност са израз на неговата душа и мнението му за тогавашния живот на народа. От тази гледна точка срещу него стоят тези, които го хулят, защото чрез своите песни той не е просто част от тях, а е различен. Така се формира образът на един асоциален, пасивен народ, който жертва всичко човешко за материални блага. И така поетът бяга от тази сурова (в исторически аспект следосвобожденска) действителност и се потапя в света на природата и свободата.	В стихотворението поетът присъства чрез лични глаголни форми в 1. л. ед. ч. (съм ги размесил) и чрез израза “песни мои”. Така той присъства и чрез природата, лъхаша от тези песни “Поклон, от планината много здраве!”, но също и чрез скръбта, заложена в тях: “Да, има нотки в тях печални, скръбни...”.	Поетът присъства чрез местоименни форми като “аз”, “моите”, “ми”. Освен това присъства основно чрез бъдещето, чрез живота, който ще продължи след собствената му смърт.

2.Как бива обрисувана картината на света в стихотворението?	Светът на хулителите (народа) е описан като свят с тесни улици, тежък въздух, свят на “дребни страсти”, жалък живот. В опозиция на това измерение поетът поставя своя свят – света, в който той може да бъде себе си: свободен, творещ своите песни, без да бъде хулен. Това е светът на природата, планините, слънчевата светлина, свежата миризма на цветя...	Картината на света е свързана от една страна с природата (горски растения, планински дъх), а от друга с отровни грижи, печал и скръб.	Тя е изразена чрез природата (тревата, която ще расне над гроба на поета, светлия лик на природата в песните му, Балкана, цветята) и чрез надеждата за светло бъдеще (песните, които ще останат след един творец и чрез които той ще бъде запомнен от народа си).
3.Разбран ли е поетът в контекста на стихотворението?	Поетът не е разбран, не са разбрани неговите цели, мечти, нужди. Той бива хулен заради това, което е в един свят на разрушени идеали и материализъм. За това той се откъсва от този свят в знак на протест срещу скотския народ и въпреки това в последната строфа личи надежда, че в света на този народ чрез песните на поета някога ще нахлуе частица от природата, чистата младост и свободата.	Фактът, че в песните на поета има печал и скръб, показва, че нещо го тревожи, че вероятно не е разбран. Тази хипотеза се потвърждава от един друг факт: В 4-та строфа става ясно, че песните на поета трябва да вдъхнат свежест в болните или корави души на врагове. Стихотворението е написано след Освобождението, в една сурова действителност, когато българинът няма самочувствие и самоуважение. Освен това следосвобожденският свят е свят на хора, вглеждащи се само в собствено-то си благо.	Това е първото от трите стихотворения, в което поетът е разбран. В другите две той открито изразява своята скръб или неприязън към някого(към това, в което се е превърнал народа). Тук обаче поетът се чувства изцяло разбран от следващите поколения, от младите хора, които няма да го познават, а ще добият представа за него само чрез това, което е написал. По този начин те ще се докоснат до съдбата на цял един народ: “Те жив са отклик на духа народни, а той не мре и дор сърца туптят...” Поетът е спокоен и позитивно настроен към бъдещето и не се тревожи, че ще умре – след напускането на мъртвото му тяло, неговата душа ще продължи да трепти в хармония с народа.

		От предишните наблюдения и от тези исторически факти става ясно, че хората с болни “или” кораби дши са хората от българския народ. Именно от тях поетът не е разбран.	
4. Настроението на стихотворението	Настроението на творбата е едновременно мрачно (заради погребаните духовни ценности) и светло, приповдигнато (заради щастието и свободата в света на поета, потопен в природата).	Настроението на стихотворението в цялостен аспект е настроение на щастие и свобода на духа, предпоставени от любовта към природата. В отношението си към нея поетът е пантеист. Чрез нея той се пречиства от грозотата на ежедневието, слива се с вечния ритъм на вселената. Въпреки че в 3та строфа се намесва скръбта, като цяло стихотворението е ведро, защото сам Вазов изяснява, че тъгата в живота на хората е неизменна.	Настроението в творбата е изразено чрез спокойствие, оптимизъм, позитивизъм и вяра в българския народ. Вазов цял живот е изживял в името на този народ той е примирен с естествеността и неизбежността на смъртта, не изпитва скръб към живота, който е към своя край. Поетът изпитва щастие, че дори и след смъртта душата му ще продължи да живее отново за всичко българско.
5. Мотивът за смъртта в стихотворението	Тук този мотив е изразен чрез смъртта на човешкото у човека и народа. Смъртта е един вид траур, жалост за всички поети, които гаснат в “дребни страсти”. Освен това народът е представен чрез фразата “всичко пълпи”, което носи асоциации за големи маси от насекоми, пълзящи с една единствена цел – да	Мотивът за смъртта в това стихотворение не е разгърнат нито по пряк, нито по косвен начин. По – скоро се наблюдава силна мъка.	Смъртта в това стихотворение сама по себе си е изразена чрез бъдещата смърт на един поет. Смърт, която е логичния завършек на всеки човешки живот – чисто физическата смърт на плътта. Върху друго обаче акцентира поета – какво оставя човек след тази смърт. Именно защото поета е творил стойностни неща, които ще

	осигурят прехраната си. От тази гледна точка те жертват душата си заради всичко преходно. Във връзка с тази духовна смърт в стихотворението е употребена думата “мъртвешко” като определение към безучастие. Това е потвърждение, че народът вече е изгубил душата си, трепетите си, чувствата си. Изгубил е това, което го е изпълвало с живот и сега е движен от някаква “мъртвешка” сила към една единствена цел – собственото благо.		го пренесат далеч в бъдещето чрез мислите на хората, той е спокоен и щастлив.
6.Ценното в живота на поета, според стихотворението	Ценното в живота на твореца е свободата да избира как да живее в свят с хора, които го правят по съвсем друг начин. Ценни са природата, слънцето, небето, спокойствието на духа. Важно е човешкото – да се живее човешки, а не скотски, да се твори....	Ценното в живота на поета е природата и уважението към нея. Ценна е силата, която тя дава на хората да мислят, да творят.	Ценното не е самият живот, а целите, мечтите и жертвите, заради които той е живял. Стойностното се крие в природата, правдата, свободата, душата на народа. Ценни са песните, в които цялата душа на поета се е изляла, за да предаде ценното на следващите поколения.

На базата на тази таблица могат да се извадят следните изводи за мисията на поета:

В стихотворението “Моите песни” от стихосбирка “Звукове”, 1891г. мисията на поета е на първо място да бъде себе си, независимо дали е разбран или не. Той трябва да се бунтува срещу оскотяването на собствения си народ като избягва мислено сред природата и като покаже на хората, че не трябва да хулят него, а да се замислят за своя живот, дали живеят като истински българи. Мисията на поета е да бъде техен духовен водач и да запази надеждата, че положението в една асоциална държава може да се промени и чрез песните на един поет да се вразуми цял народ.

Мисията на поета в стихотворението “Моите песни” от стихосбирка “Скитнишки песни”, 1899 г. е да да освободи себе си чрез пророчата, да бъде независим от грозното ежедневие, само да се потопи в планинското дихание. Мисията му е да сътвори своите песни и да ги слее с душата на народа - болна, корава. Това

дава и представа, че поетът иска да настъпи някаква промяна в народа като му даде частица от своята душа чрез песните.

В стихотворението “Моите песни” от стихосбирка “Под гърма на победите”, 1913 г. Мисията на твореца на първо място се изразява в това да постигне целите, за които е мечтал цял живот – да възхвали природата, да призове към възвръщане на възрожденските идеали (правда и свобода), да вярва в своя народ, да изживее хармонията на живота. От тази гледна точка това стихотворение, написано броени години преди смъртта на Вазов, е един вид резултат от целия му живот. От “Моите песни” личи, че сега той е щастлив и спокоен не за своето бъдеще, не за своята слава, а за съдбата на народа си, защото е изпълнил мисията си на народен поет – да бъде духовен водач и изразител на желанията и възжеленията на българския народ. Той е възвърнал идентичността на този народ, дал толкова жертви за собствената си свобода и му е показал, че именно заради това трябва да има самочувствие и да уважава себе си.

Вазов осмисля мисията си на творец като висша отговорност пред народа и потомците си. Въпреки разочарованието от социалната несправедливост и всеобщата бездуховност на народа, белязали част от живота на поета, той е неуморим в търсенето на позитивното и прекрасното като характеристики на българския народ и така любовта към българското съхранява у него оптимистичното отношение към съдбата и бъдещето на България:

“Спокойно гледам в бъдещето ази:
там моите песни все ще се четат.”

Самият Вазов е казал:

“Дадох всичко добро,
което можах да дам на отечеството.
Малко бе, но толкоз имах.”

3. Съмишлениците на поета в трите стихотворения:

В първото стихотворение, написано през 1891г., конкретно назовани съмишленици няма. Като такива могат да бъдат разгледани другите поети, които ”гаснат”, а не угасват, което показва, че те все още са творци, у тях все още има живот, но той бива задушен от суровата заобикаляща ги действителност. Но още не са угаснали техните души и за това от някаква гледна точка те са съмишленици на поета, макар и в слаба степен.

Второто стихотворение е написано по-напред във времето - през 1899 г., и съмишлениците на поета са вече конкретно назовани – “приятели”. Поетът все още има и врагове, но се вижда, че постепенно започва да добива и по утвърдени съмишленици.

В стихотворението, написано в един от късните периоди от живота на Вазов – 1913 г., съмишленици на поета са вече всички негови потомци, всички следващи поколения, които ще четат и разбират неговите песни. Изводът от тези наблюдения е, че поетът добива все повече съмишленици в периода от написването на първото стихотворение “Моите песни” до 1913г., което намира израз в тези три негови стихотворения и показва, че в живота му те са една “възходяща градация” в изпълнението на мисията му като народен поет. В началото той почти няма съмишленици, а в последното стихотворение поетът вече е в пълна хармония с народа си.

И така поетът вече може да умре спокойно заради това, че народът му вече е преодолял дребните страсти и е намерил своята идентичност и заради това, че поетът гордо е бил негов водач през тези мрачни години.

Съставители:

Гинка Кръстева
Огнян Джоричев

Редакционна колегия:

Румяна Ковачева
Венета Станкулова
Искра Иванова
Цветелина Цветанова
Стойнка Тодорова
Донка Варамезова
Кръстина Иванова
Боряна Богоева

гр.Русе, 2006 г.
отпечатан 2007 г.